

Economische visie Helmond 2030

Daar maken we werk van

Gemeente Helmond, januari 2022

Gemeente Helmond

Inhoud

Voorwoord	4
Samenvatting	5
1 Inleiding	9
2 Huidig economisch profiel van Helmond	12
2.1 Economische structuur	12
2.2 Ondernemerschap	17
2.3 Verzorgingsfunctie en woon-werkbalans	20
2.4 Arbeidsmarkt	23
2.5 Werklocaties	26
2.6 Mobiliteit en bereikbaarheid	28
2.7 Duurzaamheid	31
2.8 Brede welvaart	32
3 Trends en ontwikkelingen	34
3.1 Wereldwijde economische conjunctuur	34
3.2 Toenemend belang stedelijke economieën	34
3.3 Duurzame en circulaire economie	35
3.4 Digitalisering van de economie	38
3.5 Ruimtegebrek	38
3.6 Krapte op de arbeidsmarkt	39
3.7 Slimme mobiliteit	40
4 Visie: kansen en ambities	41
4.1 Ontwikkelkansen	41
4.2 Strategische agenda 2019-2025 en Brainportbeleid als uitgangspunt	42
4.3 De economie van Helmond in 2030: de visie	43
5 Strategie: thema's en doelen	45
5.1 Lerende en innoverende stad	46
5.2 Verbindende stad	48
5.3 Ondernemende stad	50
5.4 Inclusieve en voorzienende stad	51
5.5 Strategie in het kort	52
6 Uitvoeringsprogramma	53
Bijlage: SWOT-confrontatiematrix	56

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Helmond

Fotografie: Pressvisuals.com, Gemeente helmond, BC-fotografie, KVG-Photo's

Deze economische visie is tot stand gekomen onder leiding van adviesbureau Ecorys:

Atze Verkennis

Erik van Ossenbruggen

Hidde Wedman

Rotterdam, 14 januari 2022

Ecorys is een toonaangevend internationaal onderzoeks- en adviesbureau dat zich richt op de belangrijkste maatschappelijke uitdagingen.

Postbus 4175

3006 AD Rotterdam

Nederland

Watermanweg 44

3067 GG Rotterdam

Nederland

T 010 453 88 00

E netherlands@ecorys.com

K.v.K. nr. 24316726

www.ecorys.com

Voorwoord

Beste lezer,

Helmond, makers van de toekomst! Onze stad ontwikkelt zich ten midden van de hoog-dynamische Brainportregio economisch erg goed. De bekende toonaangevende topsectoren, Automotive, Slimme Maakindustrie en FoodTech, de ontwikkeling van Brainport Smart District en het gehele brede Helmondse MKB zijn en blijven van grote waarde. Niet alleen op het gebied van werkgelegenheid, maar het geeft onze stad positie op regionaal, landelijk en zelfs op Europees niveau.

Tegelijkertijd zien we tal van sectoren kampen met de negatieve economische effecten van de coronacrisis. Het zijn onzekere tijden. Maar daarin zien we vooral de enorme veerkracht en flexibiliteit van de Helmondse ondernemers. Er blijven onzekerheden. Juist daarom is het nu belangrijk om vooruit te kijken. De samenwerking met bedrijven, kennisinstellingen, organisaties, de Peel- en de Brainportregio en andere belanghebbenden is voor ons van zeer grote waarde. Niet voor niets is de economische visie die nu voor u ligt in nauwe samenwerking met deze partijen opgesteld. Het is een verantwoordelijkheid van ons allemaal.

Deze economische visie bevat ambities, vooral voor de lange termijn. De visie zal in de jaren die komen gaan steeds concreter worden uitgewerkt voor Helmond, door en voor ondernemers, samen met partners en de Helmondse gemeenteraad. Helmond is een stad met ambitie en dat ademt deze visie. Een stad waarin sociale ondernemers, studenten, techneuten en nieuwe en groeiende bedrijven zich thuis voelen.

Met de plotselinge komst van de corona-pandemie in 2020 is het proces van de nieuwe economische visie even tot stilstand gebracht. Hoe de wereld er na de coronacrisis uit gaat zien, weten we helaas nog steeds niet precies, maar we moeten door, de wereld om ons heen verandert snel en daarvoor is een richtinggevende economische visie voor onze stad belangrijk. Bij het opstellen van deze visie is niet alleen de samenwerking met verschillende partijen noemenswaardig, maar er is ook gezocht naar aansluiting op de visie van Brainport en de Peelregio.

Helmond is een stad met ambitie, waar iedereen kan meedoen. Dit betekent dat we werken aan een brede economische groei. Niet alleen vanwege de euro's of de percentages, maar ook om onze stad nóg mooier, sterker en levendiger te maken. Zodat er goede banen op elk niveau zijn en minder inwoners afhankelijk zullen zijn van een (bijstands-)uitkering. Het woon- en leefklimaat moet in 2030 nog beter zijn, daarom zetten we in op een schaa sprong. Niet als doel, maar als middel. Met voldoende passende woonruimte, maar ook voldoende en aantrekkelijke werklocaties, fijne buitenruimtes, goede bereikbaarheid en een divers cultureel aanbod. We rollen de rode loper uit voor ondernemers en winkeliers. Dit maakt de stad aantrekkelijk voor talent, nieuwe en groeiende bedrijven en organisaties. Daarnaast gaan we ons nog meer richten op de digitale economie, werken we aan de versterken van onze bekende topsectoren en gaan we nog proactiever in contact treden met het bedrijfsleven.

Deze economische visie geeft hier richting aan en ik nodig iedereen van harte uit om hier een bijdrage aan te leveren. Gezamenlijk maken we er werk van.

Serge van de Brug
Wethouder Economie en Innovatie
Arbeidsmarkt en Financiën

Samenvatting

In de jaren na de crisis is de economie van Helmond krachtig hersteld. Door intensieve samenwerking tussen bedrijfsleven, overheden en andere organisaties hebben we het ondernemersklimaat verder versterkt. Ook de investeringen op het speerpuntenbeleid beginnen in toenemende mate hun vruchten af te werpen. Wegens de beoogde schaa sprong en de veranderende maatschappelijke en economische uitdagingen hebben we een nieuwe economische visie voor Helmond opgesteld richting 2030. Deze nieuwe economische visie bouwt voort op de Strategische Agenda 'Helmond. Stad in beweging' 2019-2025' en heeft als doel meer focus aan te brengen in het economische beleid van de gemeente Helmond.

Vier strategische thema's

Er zijn vier strategische thema's van waaruit we werken aan de economie van Helmond. Dit zijn de **lerende en innoverende stad**, de **verbindende stad**, de **ondernemende stad** en de **inclusieve en voorzienende stad**. Binnen deze vier strategische thema's hebben we een aantal belangrijke activiteiten geïdentificeerd.

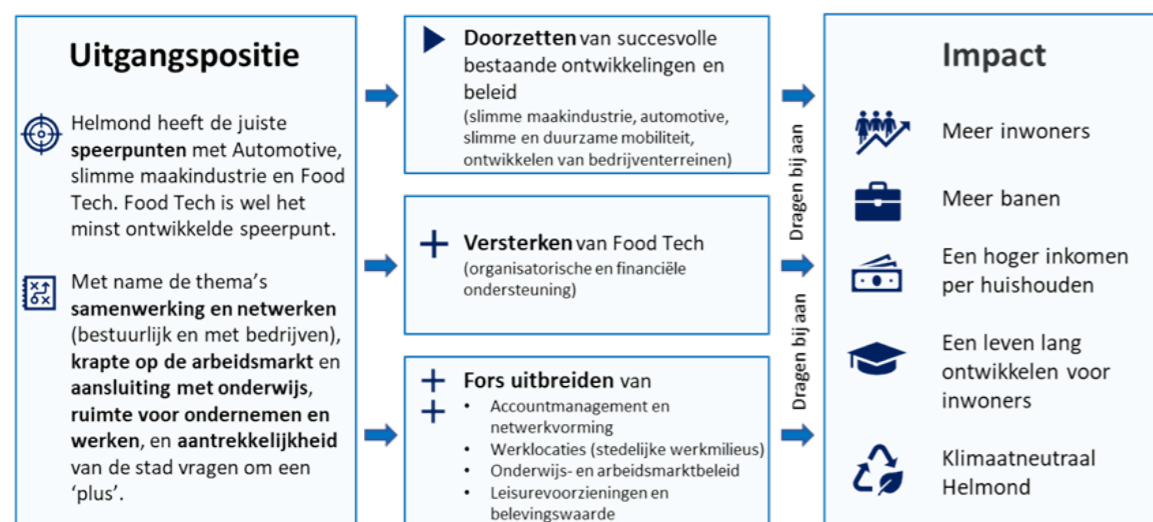
Eveneens van belang zijn de thema's **duurzaamheid** en **schaa sprong**, die als horizontale opgaven door de vier strategische thema's lopen. Met 'horizontale opgaven' wordt bedoeld dat ze integraal onderdeel vormen van de vier strategische thema's en niet als losse/ aparte thema's gezien moeten worden. De activiteiten binnen de vier strategische thema's moeten daarom a) bijdragen aan een Helmond dat in 2035 klimaatneutraal is en circulair in 2050 en b) passen binnen de realisatie van de schaa sprong.

Figuur 1: Strategische doelen

Strategie: prioriteiten stellen

Figuur 2 Strategie in het kort

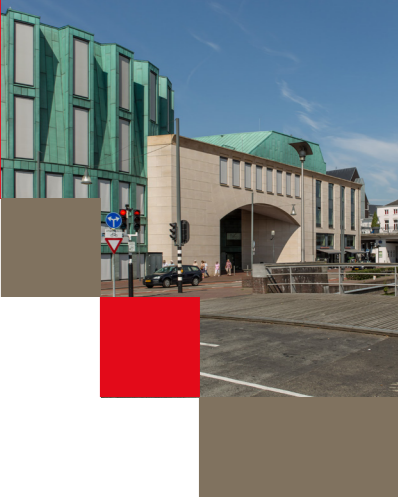
Als gemeente Helmond kunnen we niet alle maatschappelijke opgaven volledig zelf oplossen. We moeten daarom keuzes maken en prioriteiten stellen. Met de keuze voor de drie speerpuntsectoren (Automotive, Slimme maakindustrie en Food Tech) zijn we op de juiste weg. Het is dus een kwestie van voortzetten wat goed gaat, en versterken en verbeteren waar nodig. In het bijzonder gaan we Food Tech de komende vier jaar versterken door organisatorische en financiële ondersteuning.

Daar bovenop kiezen we voor het fors uitbreiden van onze inzet op de thema's waar dat het meest noodzakelijk is en het meeste oplevert. Dat is op het gebied van accountmanagement en netwerkvorming met en tussen bedrijven, werklocaties, het in balans brengen van de arbeidsmarkt en de aansluiting daarvan met het onderwijs verbeteren, en tot slot het aantrekkelijker maken van de stad voor bezoekers, bewoners en toekomstige bewoners. In de eerste plaats met meer leisure-voorzieningen en andere activiteiten met een hoge belevingswaarde.

Met het doorzetten van succesvolle bestaande ontwikkelingen en beleid, het versterken van FoodTech en het fors uitbreiden van de bovenstaande gebieden, dragen we bij aan de vijf strategische doelen uit de strategische agenda 'Helmond. Stad in beweging' 2019-2025'.

Uitvoeringsagenda

Strategisch doel	Acties
Lerende en innoverende stad	<ul style="list-style-type: none"> Food sector meer met tech sector in verbinding brengen. Versterking en groei van FoodTech meer agenderen in Brainport (en bijbehorende lobbyactiviteiten). Structurele financiële bijdrage aan versterking en groei van FoodTech (minstens voor een periode van 4 jaar). (bijvoorbeeld door extra inzet op aantrekken bedrijven) Uitbouw van fysiek Food Tech Park Helmond.
Verbindende stad	<ul style="list-style-type: none"> Versterking van het ondernemersnetwerk met minstens 2 keer per jaar een evenement – apart voor de grootste bedrijven van Helmond en voor het MKB. Voor de grootste bedrijven wordt minstens 2 keer per jaar een Kasteeldiner georganiseerd en voor het MKB minstens 2 keer per jaar een borrel met uitreiking van een stimuleringsprijs. Benoeming van een bedrijvencontactfunctionaris per sector. Deze gaat proactief voeling houden met de wensen en noden van de ondernemers, in plaats van alleen fungeren als 'loket'. Versterken lobby richting Brainport (om grotere invloed op de jaarplannen te kunnen uitoefenen) en Den Haag (om de positie van Helmond in MIRT-trajecten en EZK/innovatie context te versterken) (en evt. Brussel). Signaleren van knelpunten van het bedrijfsleven op het gebied van mobiliteit.
Ondernemende stad	<ul style="list-style-type: none"> Creëren van een arbeidspool voor Helmondse bedrijven, voor onderlinge uitwisseling bij overschotten/tekorten. Doorontwikkeling van Helmond Start voor de ondersteuning van startups. Flexibelere lokale regelgeving aangaande ruimtegebruik op werklocaties. Het moet bijvoorbeeld eenvoudiger voor bedrijven worden om gebruik te maken van elkaars voorzieningen – ook bedrijfsinterne horeca-achtige voorzieningen op bedrijventerreinen. Faciliteren van ondernemers die op monofunctionele plekken willen investeren om de stad meer functies en levendigheid/belevingswaarde te geven. Opvullen van leegstaande panden in (onder andere) het centrum met broedplaatsen, creatieve ateliers en/of co-working spaces – naar het voorbeeld van de Cacaofabriek, maar met variërende schaalgrootte. Ontwikkeling van een citymarketing/ branding campagne ter verbetering van het imago van Helmond. Creëren van schuifruimte op werklocaties, zowel buiten de stad als in de stadskern. Revitalisering van verouderde werklocaties zoals Hoogeind. Herziening van taken en uitbreiding van de formatie team Economie met enkele medewerkers.

1 Inleiding

Helmond, vitale schakel in de Brainport

In de afgelopen 10 jaar is de economie van Helmond krachtig hersteld van de economische crisis. Door intensieve samenwerking tussen bedrijfsleven, overheden en andere organisaties is het ondernemersklimaat versterkt.

De investeringen op het speerpuntenbeleid beginnen in toenemende mate hun vruchten af te werpen. Met het living lab Brainport Smart District is Helmond een proeftuin voor toekomstige technologieën. En met de Automotive Campus is Helmond, waar sterke spelers als Lightyear gevestigd zijn, toonaangevend op het gebied van duurzame en autonome mobiliteit. Ook andere bedrijven in de stad dragen sterk bij aan het verdienvermogen van de stad.

Bovendien is ondanks de coronacrisis het aantal uitkeringsgerechtigden nog nooit zo laag geweest. Deze positieve ontwikkelingen zijn voor een groot deel mogelijk gemaakt door intensieve samenwerking met partners binnen het Peilverband en de rest van de Brainportregio. Helmond mag zich dan ook met trots de tweede centrumstad van de Brainportregio noemen.

Met het vizier op de toekomst heeft Helmond zijn imago een flinke boost kunnen geven. De uitdaging is nu om deze positieve ontwikkeling vast te houden in een snel veranderende wereld. Op middellange termijn liggen er voor heel Nederland grote economische uitdagingen als het bijvoorbeeld gaat om het mogelijk maken van de groene transitie, de woningbouwopgave en het ontwikkelen van slimme mobiliteitsoplossingen.

Tijd voor een nieuwe visie

Uiteindelijk moeten de oplossingen voor deze vraagstukken op lokaal niveau worden ingevuld. Dit onderstreept het belang van een economische visie die handvatten biedt om de economie van Helmond ook in de komende jaren verder te ontwikkelen en te versterken. De meest recente economische visie is opgesteld in 2016. Deze visie is een belangrijke bouwsteen geweest voor de economische ontwikkeling van Helmond in de afgelopen jaren.

Anno 2021 zijn de uitdagingen en kansen dusdanig veranderd dat het tijd is voor een nieuwe visie. Daarnaast is de Strategische Agenda 'Helmond. Stad in beweging' 2019-2025 geïntroduceerd. Met name de ambitie om op lange termijn te groeien naar 120.000 inwoners vraagt om een duidelijke visie hoe deze schaa sprong ook economisch duurzaam mogelijk kan worden gemaakt.

Dit document biedt een nieuwe visie op de economie van Helmond en verschaft de gemeente daarmee een duidelijke positie en strategie voor de komende jaren. Daarmee kan deze economische visie dienen als 'kickstart' voor de komende bestuursperiode. Tegelijkertijd is het van belang om in deze visie ook verder te durven kijken dan de komende bestuursperiode en handvatten te bieden voor de lange termijn.

Strategisch doel	Acties
Inclusieve en voorzienende stad	Aantrekken van meer leisurevoorzieningen zoals restaurants en hotels, en (in mindere mate ook) cafés, musea en podia.
	Organisatie en facilitering van (meer) evenementen in de stad en verhogen van bijdrage aan de 'evenementenpot' die bestaat in samenwerking met ondernemerscollectieven in de stad.
	Uitwerken van acties gericht op de duurzame inzetbaarheid van praktijkgeschoolden, door stimulering van leven lang leren en innovatief onderwijs, maar ook strategisch arbeidsmarktbeleid van bedrijven waarin het aannemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt geen barrière vormt.
Duurzaamheid	Doorontwikkeling acties tot uitbouw circulaire economie in Brainport verband. Onder andere door Brainport Kennishub Circulaire Economie.
	Vergroten van bewustzijn over circulariteit in het bedrijfsleven en organisatie van collectieve inkoopacties voor (bijvoorbeeld) zonnepanelen.
	Betere uitwisseling van reststromen in het bedrijfsleven. Hiervoor is een procesregisseur nodig.

Schaalsprong 2040

Om de concurrentie met stedelijke regio's elders in Europa, Amerika en Azië blijvend aan te kunnen, en het verdienvermogen van Nederland te versterken, moeten de innovatiekracht, de productiviteit en de agglomeratiekracht van de Brainportregio worden vergroot. De uitgangssituatie van de regio Zuidoost-Brabant dient daarvoor sterk te worden verbeterd. Deze opgave richt zich in het bijzonder op de kern van de regio, het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE) waarin het centrum van Eindhoven een schaalsprong van 'stedelijk' naar 'hoogstedelijk' te maken en het centrum van Helmond meer stedelijk dient te worden. In deze context streeft Helmond naar een schaalsprong; het streven is om Helmond te laten groeien van ruim 90.000 naar 120.000. De schaalsprong is geen doel op zich, maar een middel om te komen tot een stad met meer draagkracht, meer werkgelegenheid, nieuwe bezoekers en betere (culturele) voorzieningen. Hierdoor wordt de sociale basis van Helmond versterkt en wordt een bijdrage geleverd aan het verminderen van de tweedeling in de gemeente. Ook andere maatschappelijke opgaven zoals verduurzaming kunnen met een toenemende schaalgrootte efficiënter worden beantwoord. De schaalsprong raakt aan heel veel beleidsterreinen en is het meest belangrijke integrale beleidsdossier voor de gemeente in de komende jaren. Het faciliteren van een gebalanceerde schaalsprong door de gemeente vormt een belangrijk uitgangspunt voor deze economische visie.

Geen radicale omslag

Een nieuwe economische visie betekent geen radicale omslag in het huidige economische beleid. Het is van belang dat deze economische visie voortbouwt op de vorige economische visie, aansluit bij de Strategische Agenda en aansluit op aanverwante visies gericht op bijvoorbeeld mobiliteit. In grote lijnen zal deze economische visie daarom een continuering zijn van de bestaande strategieën en visies. Tegelijkertijd is het doel van deze economische visie ook om meer focus aan te brengen. Er zijn bepaalde punten die gezien de ontwikkelingen van de afgelopen jaren extra aandacht verdienen en waarop daarom een 'plus' gegeven zal moeten worden.

De gemeente als verbindende factor

De ontwikkeling van de economie van Helmond wordt in de eerste plaats vormgegeven door ondernemers, werknemers en ondersteunende organisaties. Hierin is de rol van de gemeente die van de verbindende factor, die nieuwe verbindingen mogelijk maakt en bestaande verbindingen versterkt. Ook speelt de gemeente een belangrijke rol in het creëren van voldoende ruimte om te kunnen ondernemen. Dit betreft zowel optimalisering van de regelgeving als het faciliteren van fysieke ruimte (denk aan voldoende werklocaties, ontsluiting).

Tenslotte is de gemeente verantwoordelijk voor een goede profilering van de (economische) aantrekkelijkheid van Helmond, met name als het gaat om de economische profilering van Helmond op het gebied van de speerpuntsectoren en de toeristische marketing van het stad en het centrum. De internationale promotie van Helmond loopt hoofdzakelijk via de Brainportregio, waarin nauw wordt samengewerkt met de andere gemeenten.

Doelstelling

De economische visie Helmond 2025 helpt Helmond om in de komende jaren vanuit economisch oogpunt invulling te geven aan de bredere Strategische Agenda 2019-2025. De economische visie gaat niet alleen in op de vraag hoe de situatie in de huidige context verbeterd kan worden, maar ook hoe de ontwikkeling van de Helmondse economie zich zou moeten verhouden tot onder andere de geschetste schaalsprong richting 2040.

Concreet schetst dit document de visie op:

- De economie van de gemeente Helmond als geheel
- Welke onderdelen en sectoren daarbij bijzondere aandacht verdienen
- Welke rol daarbij is weggelegd voor de gemeente, ondernemers en onderwijsinstellingen
- Hoe dit zich verhoudt tot de regionale en bovenregionale structuren, met name de verhouding tot de samenwerking in Brainportverband en in Peelverband.
- Welke consequenties de visie heeft voor het economisch beleid van de gemeente.

Wijze van totstandkoming

De economische visie Helmond 2025 is opgeleverd door onderzoeks- en adviesbureau Ecorys, in opdracht van de gemeente Helmond. De visie zoals deze nu voor u ligt is de uitkomst van een langer onderzoeks- en adviseringstraject, waarin Ecorys in gesprek is gegaan met een breed scala aan stakeholders en een deskstudie heeft uitgevoerd.

Zo is er een cijfermatige analyse uitgevoerd naar het economisch DNA van Helmond en zijn aangrenzende beleidsdocumenten geraadpleegd, om zo de bredere beleidscontext te bepalen. In interviews en tijdens verschillende groepssessies zijn inzichten opgehaald bij vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, onderwijsinstellingen en de ambtelijke organisatie. Er is bewust gekozen voor deze aanpak, om tot een zo breed mogelijk gedragen economische visie te komen.

Leeswijzer

In het tweede hoofdstuk van de economische visie wordt een actueel beeld gegeven van de economische stand van zaken in Helmond. Hierbij wordt in detail ingegaan op thema's als werkgelegenheid, werklocaties, maar ook mobiliteit en voorzieningen. Het derde hoofdstuk schetst vervolgens de belangrijkste trends en ontwikkelingen in binnen- en buitenland die de economische ontwikkeling van Helmond mede zullen bepalen. Met deze twee hoofdstukken wordt daarmee uitgangspunt van de economie van Helmond geschetst.

Het tweede deel geeft vervolgens handen en voeten aan de economische visie. In hoofdstuk 4 wordt de SWOT-analyse van de economie van Helmond gepresenteerd. Hieruit worden de belangrijkste kansen en ambities voor Helmond gedestilleerd. Daarmee biedt hoofdstuk 4 de verantwoording van de vraag **waarom** keuzes in focus gemaakt zijn voor deze economische visie. In hoofdstuk 5 wordt vervolgens de vertaling gemaakt naar het strategisch niveau en worden thema's en doelen geïntroduceerd. Daarmee biedt het hoofdstuk antwoord op de vraag op **wat** voor thema's en doelen Helmond de komende jaren (extra) moet inzetten. Het laatste hoofdstuk biedt vervolgens de antwoord op **hoe** dit moet worden gedaan, aan de hand van een uitvoeringsprogramma.

2 Huidig economisch profiel van Helmond

Het groeivermogen van een economie wordt in grote mate bepaald door het historische groeipad richting de huidige situatie. Daarom is het nodig om eerst een beeld te schetsen van de actuele economische stand van zaken in Helmond. De huidige sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen scheppen de omstandigheden die bepalen waar Helmond de komende jaren mee te maken zal krijgen en wat het groeipotentieel is.

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens de thema's werkgelegenheid (banen en vestigingen), ondernemerschap, arbeidsmarkt, werklocaties, voorzieningen en mobiliteit/ bereikbaarheid aan de orde.

2.1 Economische structuur

Structuur van de werkgelegenheid

De meest recente cijfers van het jaar 2020 laten zien dat er in Helmond circa 8.420 vestigingen van bedrijven aanwezig zijn. Samen zorgden deze bedrijven voor in totaal circa 43.280 banen. Een groot deel (meer dan een vijfde) van deze werkgelegenheid komt voor rekening van de industrie, zoals tabel 2.1 ook laat zien.

Tabel 2.1: Vestigingen en banen in Helmond, 2020

	Aantal vestigingen	Aantal banen	Specialisatie t.o.v. Nederland (locatiequotiënt)	Specialisatie t.o.v. Brainport (locatiequotiënt)
Industrie	480	9.550	2,3	1,2
Handel	1.640	8.150	1,1	1,2
Zorg	900	7.610	1,1	1,2
Advies en onderzoek	1.410	3.740	0,9	0,8
Onderwijs	400	2.800	1,0	1,0
Bouwsector	1.170	2.610	1,0	1,0
Overige zakelijke dienstverlening	390	1.460	0,7	0,7
Horeca	290	1.430	0,6	0,7
Vervoer en opslag	170	1.420	0,7	8,5
Overheid	9	1.170	0,5	0,7
Overige dienstverlening	600	1.050	1,1	1,2
Cultuur, sport en recreatie	350	640	0,5	0,7
ICT	360	630	0,4	0,5
Onroerend goed	70	290	0,8	0,9
Financiële sector	80	280	0,4	0,4
Watermanagement en energie	30	270	1,2	1,6
Landbouw, bosbouw en visserij	70	180	0,2	0,2
Totaal	8.420	43.280		

Bron: LISA werkgelegenheidsregister (2020). NB: Aantallen zijn afgerond op tientallen. Groen duidt op specialisatie.

Dat de industrie de troef van Helmond is, blijkt niet alleen uit het grote aantal banen in deze sector maar ook uit het feit dat Helmond hierin ruim 2,3 keer meer gespecialiseerd is dan een gemiddelde Nederlandse gemeente, op basis van de locatiequotiënt¹. Ook binnen de Brainportregio is Helmond 1,2 keer zo sterk (ofwel 20% meer) gespecialiseerd in de industrie als een gemiddelde Brainportgemeente.

Binnen de brede sector Industrie betreft het vooral banen in de maakindustrie. Met name in de categorie 'vervaardiging van producten van metaal': deze is goed voor bijna een kwart van de industriebanen in Helmond. Dit past binnen het speerpunt Slimme maakindustrie van de gemeente Helmond. Dit betreft bedrijven zoals Nedschroef, Franke en VDL: toeleveranciers van onderdelen/halffabricaten aan belangrijke industriële bedrijven zoals Fokker Landing Gear, AAE, MTA en Xycarb. Hiermee vervult dit deel van het Helmondse bedrijfsleven een belangrijke 'ketenfunctie' in productieketens in de regio en daarbuiten.

Ook de voedingsmiddelenindustrie heeft een relatief grote positie, wat past bij het speerpunt FoodTech. In deze cijfers gaat het vooral om bedrijven die zich bezig houden met voedselproductie en -verwerking. In principe valt het Helmondse speerpunt Automotive ook onder de industrie, maar dit speerpunt is een verzameling van bedrijven en kennis/onderzoekinstellingen verspreid over de indeling die in onderstaand figuur is gemaakt.

Figuur 2.1: Verdeling van de industriebanen in Helmond (2020)

Bron: LISA werkgelegenheidsregister (2020).

¹ Tabel 2.1 toont in de twee rechterkolommen de locatiequotiënt. Dit is een factor die aangeeft in welke mate een sector meer of minder dan het referentiegebied aanwezig is in Helmond. Met 'referentiegebied' wordt bedoeld het Nederlandse gemiddelde (in het geval van de derde kolom) of het gemiddelde van de Brainport (laatste kolom). Bij een locatiequotiënt boven 1 is er sprake van specialisatie en bij een locatiequotiënt onder 1 is er sprake van ondervertegenwoordiging.

Andere specialisaties van Helmond zijn de handel, zorgsector, vervoer en opslag (logistiek), overige dienstverlening, en watermanagement/ energie.

De bouwsector in Helmond

Naast de drie speerpuntsectoren is ook de bouwsector van bijzonder belang voor Helmond. Zo is de gemeente Helmond een van de partners van het Brainport Smart District dat wordt ontwikkeld in de Helmondse wijk Brandevoort. Hier worden de nieuwste inzichten en technieken op het gebied van participatie, gezondheid, data, mobiliteit, energie en circulariteit ingezet om een duurzame en mooie woonomgeving te creëren. Hiermee ontstaat een nieuwe voedingsbodemp voor bouwactiviteiten en werkgelegenheid in Helmond. Zowel het aantal banen als het aantal vestigingen van bedrijven in de bouwsector is de laatste jaren toegenomen, zo blijkt ook uit figuur 2.3.

Ook wordt er gewerkt aan het Urban Development Initiative (UDI) in samenwerking met Eindhoven, waarin wordt samengewerkt op een drietal thema's: Digital City Program, Energy Transition en Building Industry 4.0 De bouwsector staat economisch nog niet heel hoog op de agenda in Helmond. De bouwwereld zelf staat bekend als vrij traditioneel. Het UDI is een uitstekend instrument om innovatie te laten landen in bouwsector. Gebouwd Nederland gaat de komende jaren op de schop (energietransitie, slimme steden etc.) en dit biedt economische kansen voor de bouwsector in Helmond, zeker met het oog op de schaa sprong. Ook vanuit het perspectief van baankansen van praktijkgeschoolden in Helmond, omdat de vraag zal toenemen naar personeel dat woningen kan isoleren en zonnepanelen en warmtepompen kan plaatsen.

Dynamiek door de tijd heen

De werkgelegenheid van Helmond heeft zich de afgelopen jaren sterk ontwikkeld. Over de periode 2015 – 2020 is er een groei in het aantal banen geweest van + 9,7 procent. Dat is meer dan gemiddeld in Nederland en de Brainport: in een gemiddelde Nederlandse gemeente was de groei + 8,9 procent en in de gehele Brainport +9,5 procent.

Drijvende krachten achter de banengroei

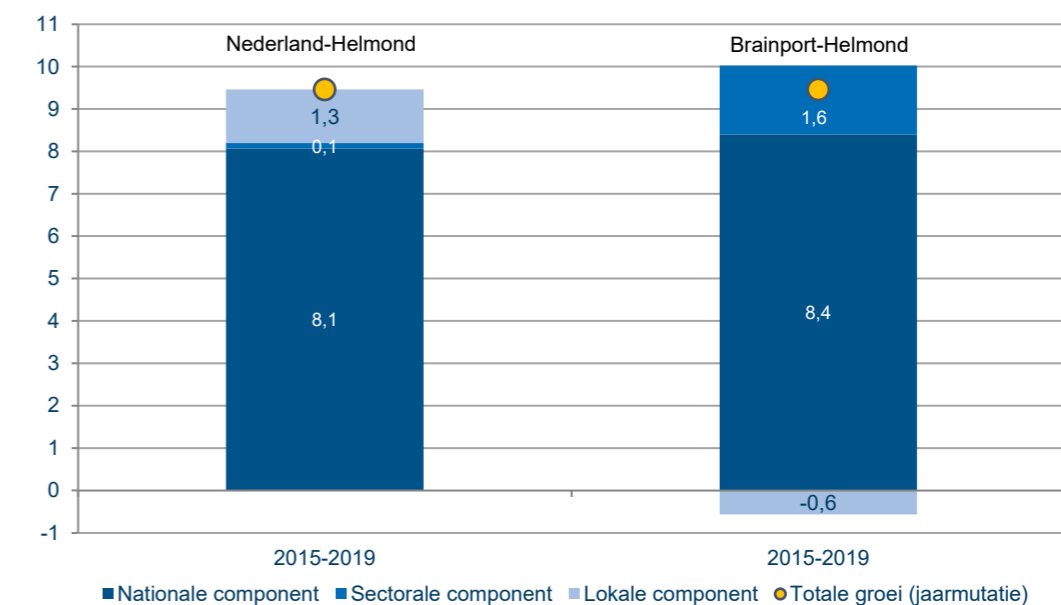
Het is mogelijk om te analyseren wat de drijvende krachten achter de banengroei zijn geweest. Hiervoor is gebruik gemaakt van een shift-and-share analyse. Deze analysetechniek ontleedt de totale procentuele groei van het aantal banen in de gemeente in drie onderdelen:

- **Nationale** component (invloed van de landelijke conjunctuur);
- **Sectorale** component (invloed van de prestaties van specifieke economische sectoren die aanwezig zijn in de gemeente);
- **Lokale** component (kenmerken van Helmond – onder andere de kwaliteit van het vestigingsklimaat, de kwaliteit van het leefklimaat en de kwaliteit van het gevoerde sociaal-economische beleid).

Figuur 2.2 maakt duidelijk dat Helmond voornamelijk heeft geprofiteerd van de hoogconjunctuur. 8,1 procentpunt van de totale 9,7 procent banengroei – dat is een aandeel van bijna 85 procent – komt voor rekening van de nationale economische groei. De sectorstructuur van Helmond droeg daarentegen slechts voor 0,1 procentpunt bij aan de totale banengroei. De lokale component (o.a. vestigingsklimaat) droeg juist wel in grotere mate positief bij (1,3 procentpunt). Vergeleken met een gemiddelde Nederlandse gemeente, scoort het vestigingsklimaat in Helmond dus iets beter.

Wanneer echter de banengroei niet met het Nederlandse gemiddelde vergeleken wordt, maar met het Brainportgemiddelde (rechterkant van de figuur), dan ontstaat een ander beeld. Binnen de Brainport kan het vestigingsklimaat als beneden gemiddeld bestempeld worden, te zien aan de beperkte negatieve bijdrage aan de groei. Binnen de Brainport bekeken is de sectorale portfolio echter wel weer positiever. De belangrijkste conclusie uit deze analyse is dat Helmond, binnen Brainport, vooral gebaat is bij verbetering van het productiemilieu/ vestigingsklimaat.

Figuur 2.2: Drijvende krachten achter de totale groei van het aantal banen in Helmond (2015-2019)

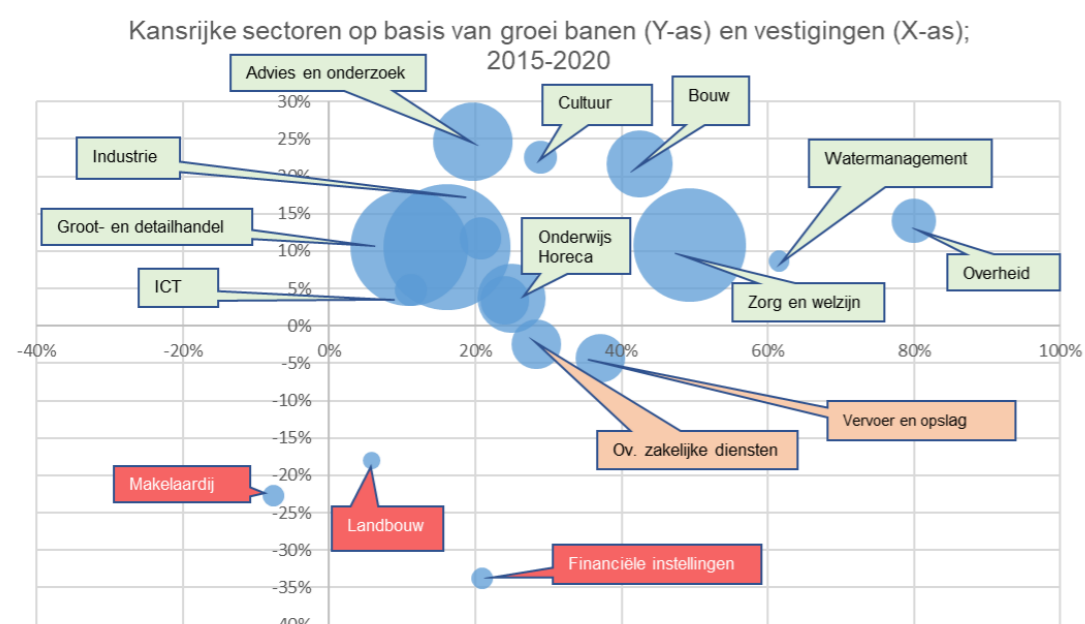
Toelichting: in de linker helft is het Nederlandse gemiddeld de gebruikte benchmark; in de rechterhelft is dat de Brainport als gemiddelde. Bron: LISA werkgelegenheidsregister (2015-2020), bewerking Ecorys.

Sectorale beeld

Het is dan vervolgens de vraag welke sectoren in mindere of meerdere mate hebben bijgedragen aan de banengroei. Figuur 2.3 maakt een onderscheid in de groeiprestaties van de afzonderlijke economische sectoren. Op de verticale as staat de procentuele groei in banen en op de horizontale as staat de procentuele groei in aantal vestigingen. Een grote groei in vestigingen zonder duidelijke banengroei duidt meestal op een groei van het aantal ZZP'ers.

Figuur 2.3: Bubble plot van de sectorale dynamiek in Helmond

Bron: LISA werkgelegenheidsregister (2015-2020), bewerking Ecorys.

Uit de figuur blijkt dat met name advies en onderzoek, cultuur en de bouwsector snel groeiende sectoren zijn. Het beeld in de makelaardij, landbouw en financiële instellingen is juist ongunstig. De landbouw verkeert op veel plaatsen in Nederland in zwaar weer, maar met name financiële instellingen laten een krimp zien. Een belangrijke mogelijke verklaring hiervoor is de afslanking van financiële instellingen in Helmond (met name in het bankwezen). Deze ontwikkeling past echter in een nationale trend waarin banken de personele bezetting van lokale vestigingen verlagen, of lokale vestigingen sluiten.

Wat zeggen de stakeholders over de economische structuur van Helmond?

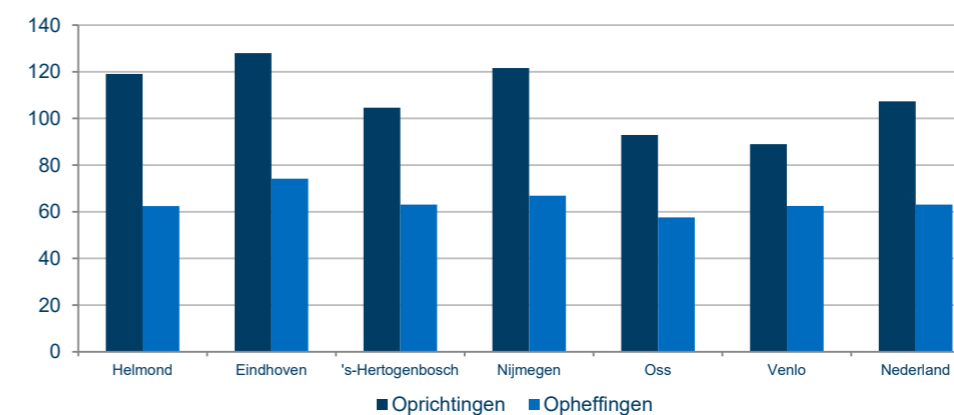
- Helmond heeft drie sterke speerpunten: Automotive, Slimme maakindustrie en FoodTech. Dit zijn de speerpunten waar de komende jaren de verdien capaciteit van de stad ligt.
- Automotive heeft door de aanwezigheid van de Automotive Campus een belangrijke boost gekregen. Het meeste potentieel ligt binnen Automotive niet in het grootschalig produceren van auto's, maar met name in de ontwikkeling van de achterliggende technologie en innovatie. Dit zit met name in activiteiten als R&D, testen en opleidingen. Wat in Helmond ontbreekt, zijn meer sterke trekkende bedrijven in de lokale en regionale productieketen.
- Slimme maakindustrie is kansrijk, maar dient nader gespecificeerd te worden. Een ander aandachtspunt is dat Helmond met name sterk is in traditionele maakindustrie, en dat er netwerkvorming met bedrijven en onderzoeksinstituten in en rond Eindhoven nodig is om het 'slimme' deel verder te ontwikkelen.
- FoodTech kan een groeibriljant worden in Helmond. Het is reeds een beleidsmatig speerpunt, maar de stakeholders geven aan dat ondersteuning van de sector door de gemeente verbeterd kan worden. Branding van Helmond binnen de internationale voedselverwerkende industrie kan helpen, maar wellicht belangrijker is het verbinden van de voedselindustrie met de techsector, evenals het verbinden van lokale industrie met studenten en kennis/onderzoek (onder andere Wageningen; TU/e). Helmond zou dan wel eens één van de koplopers kunnen worden in oplossingen voor gezonde(re) voeding en voedselverspilling.

2.2 Ondernemerschap

Starters en stoppers

Het gaat goed met het ontstaan van nieuwe bedrijvigheid in Helmond. De stad kent relatief veel nieuw opgerichte bedrijven, ook in vergelijking met andere steden en het Nederlandse gemiddelde (figuur 2.4).

Figuur 2.4: Aantal bedrijfsoprichtingen en bedrijfsopheffingen per 1.000 vestigingen in 2019

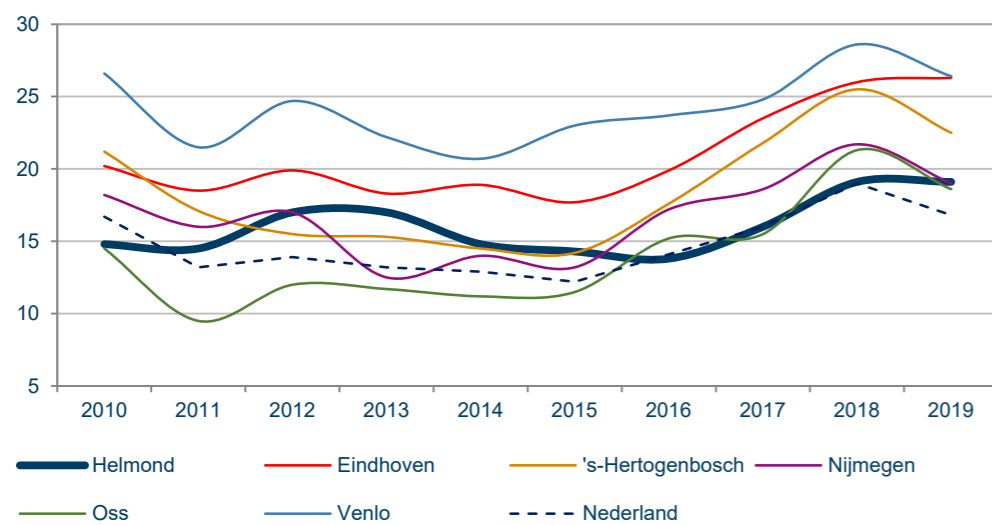
Bron: CBS via Waarstaatjegemeente.nl (2021)

Eindhoven en Nijmegen scoren weliswaar iets hoger op het aantal nieuwe oprichtingen per 1.000 vestigingen, maar het 'rendement' is het hoogste in Helmond: het saldo (na aftrek van de opheffingen) komt uit op 57 per 1.000 vestigingen terwijl dit in Eindhoven 53,8 is en in Venlo bijvoorbeeld slechts 26,5.

Helmond scoort echter minder goed als het gaat om snelgroeiende bedrijven (zogenaamde 'gazellen'). Per 1.000 vestigingen waren er in Helmond in het laatst gemeten jaar (2019) circa 19 snelgroeiende bedrijven. Het aantal snelgroeiende bedrijven is de afgelopen jaren toegenomen en Helmond presteert boven het landelijk gemiddelde. Eindhoven, Den Bosch en Venlo doen het echter aanzienlijk beter op dit gebied (figuur 2.5).

Figuur 2.5: Aantal snelgroeiende bedrijven ('gazellen') per 1.000 vestigingen

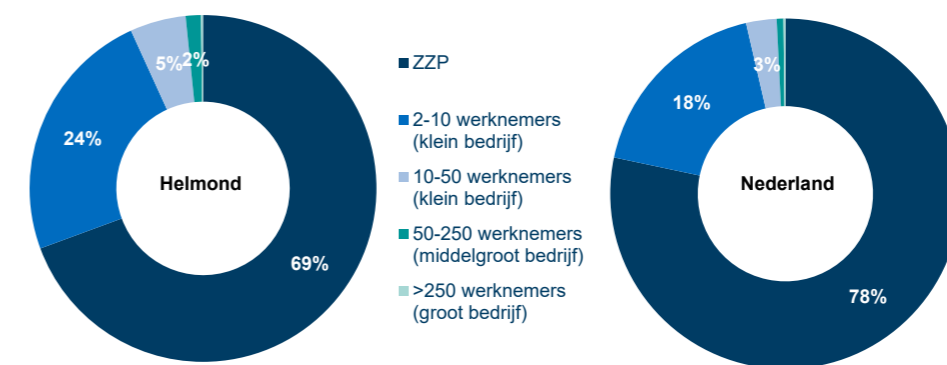
Bron: CBS via Waarstaatjegemeente.nl (2021)

De conclusie is dat Helmond wel een sterke ondernemerscultuur kent die relatief veel nieuwe bedrijvigheid voortbrengt, maar dat deze nieuwe bedrijven relatief minder sterk groeien dan in veel andere gemeenten. Een deel van de verklaring voor dit gegeven ligt mogelijk in beperkte ruimte om uit te breiden (zie ook onderdeel 2.4 – Werklocaties). Een andere deel van de verklaring kan zijn dat het niveau van ondersteuning en netwerkvorming door de gemeente Helmond tot voor kort relatief laag was. In oktober 2021 is het initiatief Helmond Start gelanceerd. Dit initiatief richt zich op de brede ondersteuning van de vele reguliere starters. Ondersteuning van de startups en scale-ups die actief zijn binnen de Helmondse topsectoren gebeurt op regionaal niveau, bij met name Brainport en Innovatiehuis De Peel. De achterliggende gedachte is dat met deze ondersteuning de startups en scale-ups beter in staat zijn te overleven en/of uit te groeien tot een gazelle.

MKB-structuur

Tegelijkertijd kent Helmond wel een echte MKB-structuur met meer dan gemiddeld veel kleine bedrijven (2-50 werknemers) in vergelijking met een gemiddelde Nederlandse gemeente (figuur 2.6). Er zijn relatief veel (middel) grote bedrijven in Helmond en juist minder eenmansbedrijven dan gemiddeld. Dit komt onder andere door het historische karakter van Helmond als industriestad met relatief grote industriële bedrijven (Vlisco, Nedschroef, Raymakers).

Figuur 2.6: Grootte van de bedrijven in Helmond vergeleken met Nederland (2020)

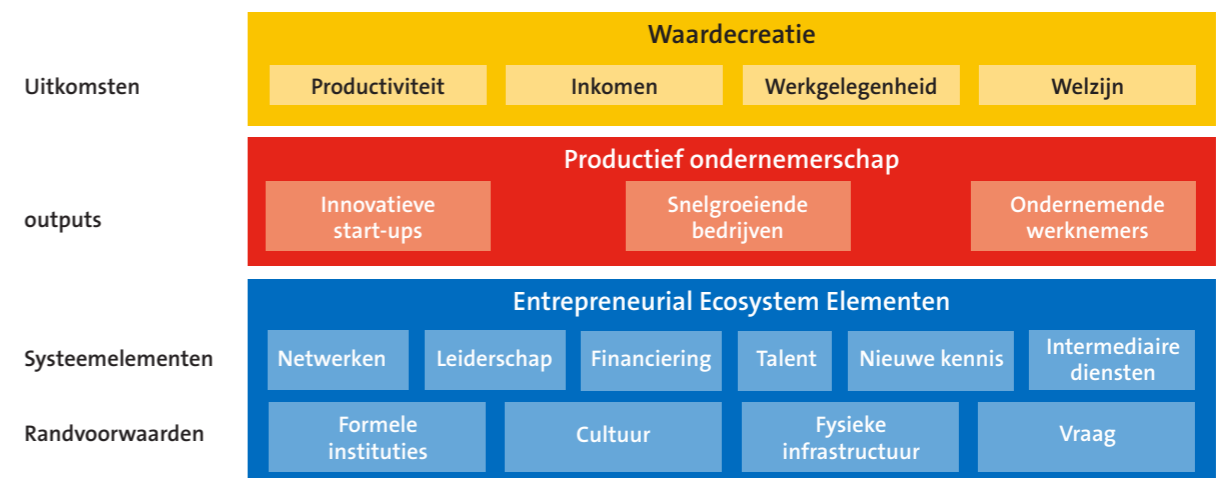

Bron: LISA werkgelegenheidsregister (2020) en CBS (2021)

Kwaliteit ecosysteem voor ondernemerschap

Sommige kwaliteiten die het ecosysteem voor ondernemerschap² maken, zijn nationaal bepaald. Te denken valt aan wet- en regelgeving, toegang tot kapitaal, de vraag naar producten, enzovoort.

Figuur 2.7: Kwaliteitbepalende elementen van het ecosysteem voor ondernemerschap

Bron: Universiteit Utrecht & Birch (2018)

² Zie o.a. Stam (2018), Measuring Entrepreneurial Ecosystems.

Andere kwaliteiten worden juist door lokale en/of regionale kenmerken bepaald. Dit zijn bijvoorbeeld de lokale kwaliteit van talent, nieuwe kennis, financiering, leiderschap en netwerken. Volgens een landsdekkende analyse van Universiteit Utrecht & Birch (2018) scoort de Metropoolregio Eindhoven (MRE) bijvoorbeeld goed op de aanwezigheid van kennis, netwerken en leiderschap. Dit komt door de TU Eindhoven, en trekkende bedrijven als ASML en Philips in de keten. De hoge concentratie van tech- en IT-bedrijven en de sterke samenwerking tussen deze bedrijven én de kennis- en onderwijsinstellingen is dan ook hét concurrentievoordeel van de Brainportregio.

De genoemde indicatoren zijn niet op gemeentelijk niveau beschikbaar. Daarom is het niet mogelijk om objectief de positie van Helmond binnen het ondernemerschapsecosysteem van de MRE te duiden. Uit kwalitatieve analyses van de regionale economie van Helmond komt naar voren dat in Helmond de aanwezigheid van leiderschap (grotere bedrijven met trekkersrol in de keten), netwerken tussen bedrijven en talentvorming (bijvoorbeeld via incubatieprogramma's) nog verbeterd kunnen worden. Eerder is al gestart met 'Helmond Start' – ter ondersteuning van startende ondernemers in Helmond – wat hieraan bijdraagt. Ook wordt er werk gemaakt van stedelijke werkmilieus in het centrum.

Wat zeggen de stakeholders over het thema Ondernemerschap?

- In het algemeen is de kwaliteit van het vestigingsklimaat van Helmond voldoende om genoeg nieuwe bedrijvigheid te laten ontstaan.
- Helmond mist een 'rode loper beleid' om sterke bedrijven aan te trekken. Meer inzet op acquisitie, door sterke accountmanagers van de gemeente, is wenselijk.
- Het goed ondersteunen van bestaande bedrijvigheid, door in gesprek te gaan en pijnpunten te bespreken, is eveneens van groot belang. Concreet hebben ondernemers geopperd gebiedsvisies te maken voor (delen van) bedrijventerreinen, bijvoorbeeld als het gaat om het delen van bedrijfskantines. Hierin ondervinden ondernemers nu nog teveel hinder van gemeentelijke regelgeving.

2.3 Verzorgingsfunctie en woon-werkbalans

Helmond heeft relatief zeer veel industriële werkgelegenheid, welke stuwend van karakter is. In het algemeen is het aandeel stuwende banen (o.a. informatie & communicatie, industrie, zakelijke diensten, transport) met 43% iets groter dan het landelijke gemiddelde van 42%. Stuwende activiteiten leveren veel nieuwe werkgelegenheid op (via toeleveringsrelaties en uitbestedingen). Traditioneel zijn dit bedrijfstakken zoals de industrie, bouwnijverheid, maar ook media & ICT hebben bijvoorbeeld veel onderlinge uitbestedingen.

Verzorgende activiteiten hebben juist een lokaal bedienend karakter. Er komt ook relatief weinig nieuwe werkgelegenheid uit voort (via toeleveringsrelaties en uitbestedingen). Gedacht kan worden aan de detailhandel, zorg en welzijn, cultuur en recreatie, onderwijs en dergelijke. Helmond heeft relatief veel verzorgende activiteiten. De verzorgingsfunctie in termen van voorzieningen is over het algemeen dan ook goed ontwikkeld.

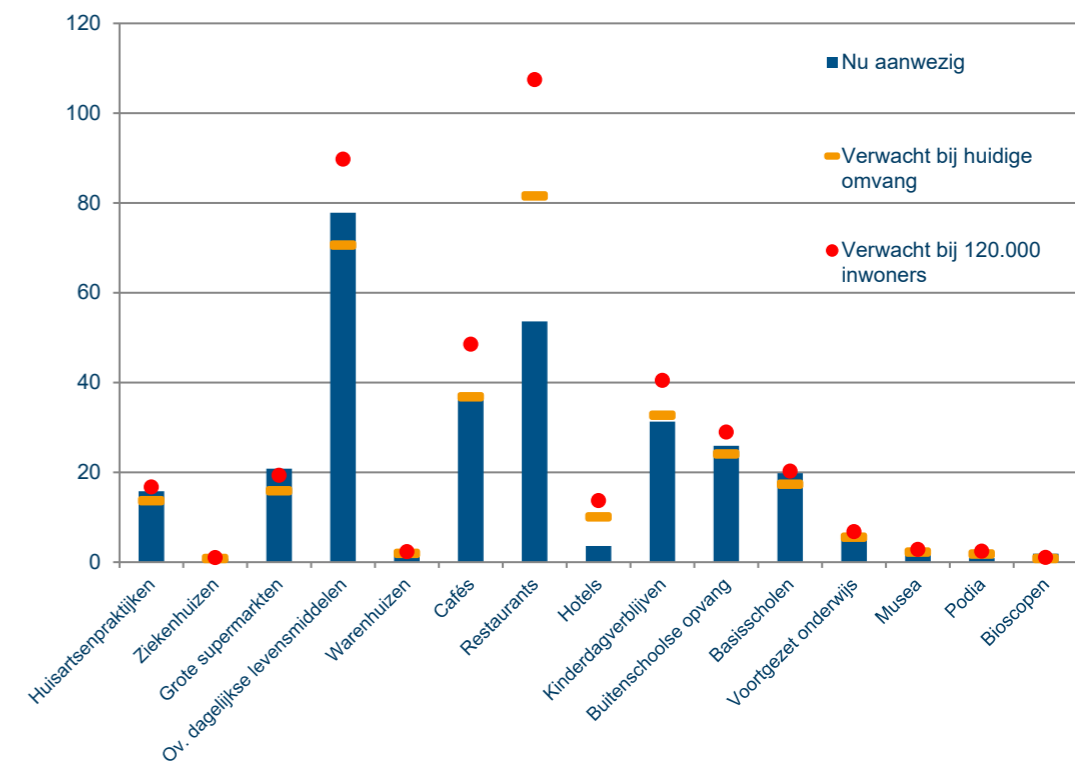
Voorzieningsniveau in relatie tot de schaalsprong 2040

Helmond bereidt zich voor op de schaalsprong 2040 – om door te groeien naar een "120.000-plus" gemeente. Hierbij is het noodzakelijk dat het voorzieningsniveau meegroeit met de verwachte groei in inwoneraantal. Een belangrijke vraag is dan: welke uitgangspositie heeft het voorzieningsniveau van Helmond? Past dit bij het huidige inwoneraantal? Dat geeft richting aan de groeiopgave die bij de schaalsprong hoort.

Figuur 2.8 geeft de resultaten van de bijbehorende analyse die is uitgevoerd in relatie tot het voorzieningsniveau van Helmond. Hierbij is gebruik gemaakt van het voorzieningenmodel van Ecorys, dat aangeeft in welke mate het voorzieningsniveau (in omvang) past bij de grootte van de gemeente. Deze analyse maakt gebruik van CBS-statistieken over het huidige aantal voorzieningen dat aanwezig is in Helmond, en spiegelt deze aan het aantal voorzieningen dat alle andere Nederlandse gemeenten hebben in relatie tot het inwoneraantal.

Aangezien daardoor een benchmark ontstaat van het gemiddelde aantal voorzieningen dat bij een inwoneraantal past, kunnen zodoende ook uitspraken gedaan worden over het benodigde aantal voorzieningen bij een gegeven bevolkingsomvang – bijvoorbeeld wanneer de schaalsprong gerealiseerd wordt.

Figuur 2.8: Huidige aantal voorzieningen binnen 5 kilometer in Helmond (2020), benodigde aantal bij huidige omvang van de stad en benodigde aantal voor een stad van 120.000 inwoners

Bron: CBS Statline (2021), voorzieningenmodel Ecorys

Geconcludeerd kan worden dat Helmond op de dagelijkse voorzieningen goed scoort. Er zijn nu al meer huisartsenpraktijken, grote supermarkten, winkels voor overige dagelijkse levensmiddelen, BSO's en basisscholen dan verwacht mag worden op basis van de huidige omvang van Helmond. Daarentegen loopt reeds het aanbod van met name leisure/beleveniseconomie achter. Hieronder valt vermaak, winkels, cultuur, recreatie. Hier ligt ook een opgave voor groei als de schaa sprong gerealiseerd wordt. Het gaat binnen leisure om een groei van het met name het aantal restaurants en hotels, en (in mindere mate ook) cafés, musea en podia.

Woon-werkbalans

Een andere invalshoek is de verzorgingsfunctie van werkgelegenheid voor de lokale dan wel regionale bevolking. Dit wordt ook wel de woon-werkbalans genoemd. Deze kan op verschillende manieren worden berekend, zoals met de verhouding tussen banen en beroepsbevolking (tabel 2.2). Hieraan valt op dat Helmond vergeleken met andere centrumsteden een relatief ongunstige positie inneemt.

De ratio tussen banen en beroepsbevolking is in Helmond lager dan in een gemiddelde Nederlandse centrumgemeente en de andere centrumgemeenten in de nabije omgeving doen het aanzienlijk beter op dit gebied, met uitzondering van Oss. Ook het percentage inwoners van Helmond met een baan binnen de gemeente is met 39% relatief laag. Dit duidt op grote pendelbewegingen. Een nadere analyse (tabel 2.5 op pagina 23) laat zien dat relatief veel Helmonders werken in gemeenten als Eindhoven (17,4%), Geldrop-Mierlo (3,7%), Deurne (3%), Den Bosch (2,3%) en Meierijstad (2,3%).

Tabel 2.2: Indicatoren van de verzorgingsfunctie in Helmond en enkele andere centrumgemeenten

Gemeente	Verhouding banen – beroepsbevolking	Percentage inwoners met baan binnen de gemeente	Func tiemengings-index a)
Helmond	0,66	39%	53,5
Eindhoven	0,91	50%	59,7
's-Hertogenbosch	0,90	45%	59,7
Nijmegen	0,74	48%	56,1
Oss	0,61	42%	51,6
Venlo	0,83	57%	57,7
Gemiddelde centrumgemeente	0,68	46%	53,2

a) De functiemengingsindex geeft de verhouding tussen woningen en banen (0 = alleen wonen en 100 = alleen werken).
Bron: CBS (2020), Waarstaatjegemeente (2020).

Wat zeggen de stakeholders over het thema Voorzieningsniveau en woon-werkbalans?

- Het succes van steden hangt in toenemende mate af van de verblijfs waarde voor inwoners en bezoekers. De Hightech campus is een succes, omdat het prettig is om er te zijn. Helmond loopt daarin achter, hoewel er vooruitgang wordt geboekt. Gemeenten zijn soms terughoudend met investeringen als het gaat om parken, openbaar groen, aantrekkelijke inrichting, maar onderschatten hoe belangrijk dit is als randvoorwaarden van een goed vestigingsklimaat.
- Helmond mist voorzieningen zoals cultuur en recreatie die het voor studenten en nieuw talent aantrekkelijker maken om zich duurzaam in Helmond te vestigen. Het is cruciaal om hierop in te zetten om de schaa sprong een succes te maken.
- Het zal nodig zijn om het imago van Helmond te verbeteren.

2.4 Arbeidsmarkt

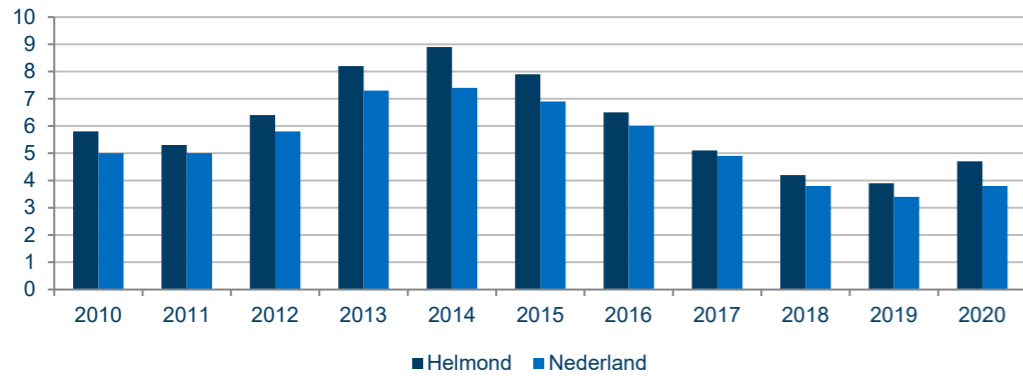
Werkloosheid

De werkloosheid in Helmond bedroeg in 2020 circa 4,7 procent. Helmond heeft structureel een iets hogere werkloosheidsgraad dan een gemiddelde Nederlandse stad. Na jaren van daling is in 2020 een beperkte stijging van de werkloosheid opgetreden. Deze stijging kan onder meer door de Coronacrisis verklaard worden. Opvallend is wel dat de stijging van de werkloosheid in 2020 groter was dan gemiddeld in Nederland – hieruit blijkt weer dat de Helmondse economie relatief gevoelig is voor externe invloeden: iets wat ook al in de analyse van de banengroei (figuur 2.2) naar voren kwam. In 2021 is er juist een daling van de werkloosheid opgetreden. Eind juni 2021 telde Helmond-De Peel 15.100 geregistreerde werkzoekenden, dat was 5% minder dan in juni 2020. Dit kan door economisch herstel komen, maar ook doordat bepaalde groepen werkzoekenden (onder andere jongeren) zich door de coronacrisis juist teruggetrokken hebben van de arbeidsmarkt.

De werkloosheid is in Helmond relatief hoog onder laagopgeleiden. 58 procent van de ingeschreven werkzoekenden is laagopgeleid (cijfers juni 2021); in Nederland is dat gemiddeld 53 procent. Een kanttekening bij deze verdeling is wel dat het gemiddelde opleidingsniveau van de beroepsbevolking in Helmond ook relatief laag is. Het laat desondanks het belang zien van gebalanceerde economische groei: zonder aandacht voor de opleidingsniveaus van de werkzoekenden bestaat het risico dat met name de positie van hoger opgeleiden zal verbeteren. Juist door ook aandacht te hebben voor inzetbaarheid van praktijkgeschoolden wordt de tweedeling van de Helmondse samenleving verminderd.

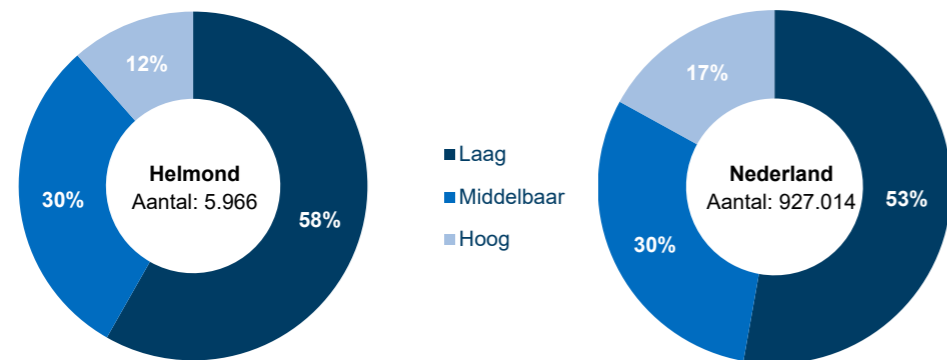

Figuur 2.9: Werkloosheid (%) in Helmond en Nederland totaal, tussen 2010 en 2020

Bron: CBS Statline (2021)

Figuur 2.10: Geregistreerde werkzoekenden bij UWV in juni 2021, verdeling naar opleidingsniveau

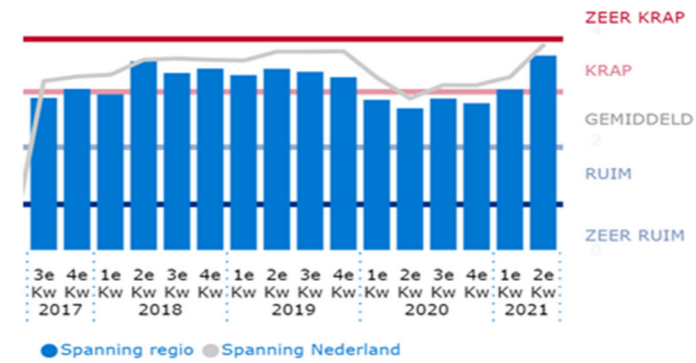

Bron: UWV (2021)

Het feit dat er relatief veel mensen uit Helmond buiten Helmond werken in combinatie met het relatieve hoge percentage laagopgeleiden is een punt dat bijzondere aandacht verdient. Laagopgeleiden hebben over het algemeen een lagere mobiliteit. Dat wil zeggen dat ze minder snel geneigd zijn een langere woonwerkafstand af te leggen.

Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt Met het herstel van de economie vanaf het tweede kwartaal van 2021 is de krapte op de arbeidsmarkt in Helmond snel toegenomen. Deze ontwikkeling past binnen een landelijke trend.

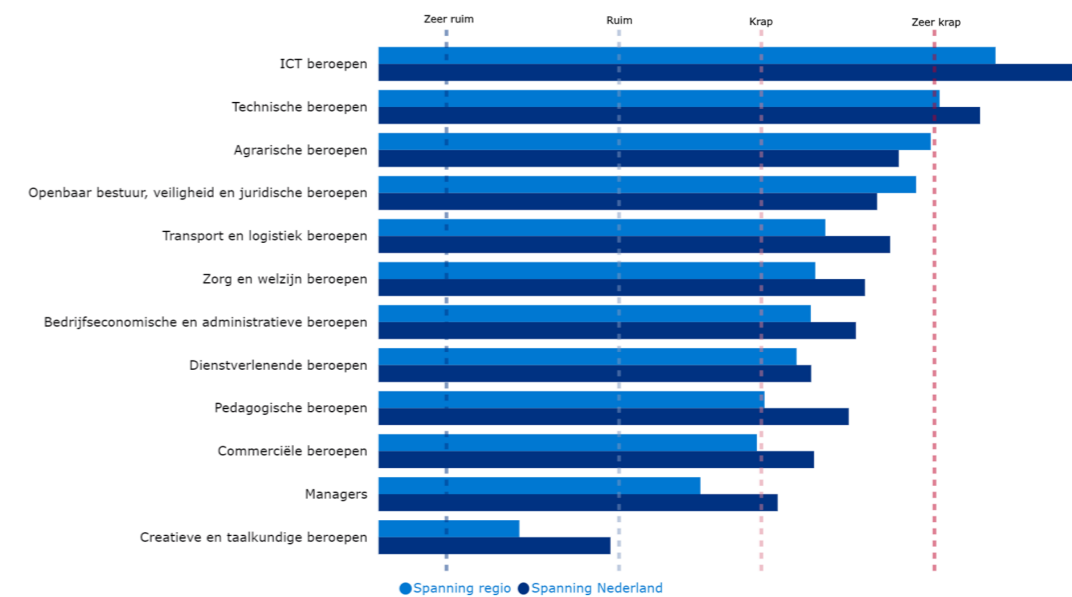
Figuur 2.11: Spanningsindicator UWV, beeld voor Helmond-De Peel en Nederland totaal

Bron: UWV (2021). Opmerking: geen data beschikbaar vóór 2017.

Met name in de technische en ICT-beroepen hebben werkgevers in Helmond-De Peel grote moeite om geschikt personeel te vinden, zoals blijkt uit figuur 2.12. Het gaat bijvoorbeeld om elektriciens, elektronicamonteurs, elektrotechnisch ingenieurs, machinemonteurs, metaalbewerkers en werktuigbouwkundigen in de techniek. In de ICT zijn databank- en netwerkspecialisten en software- en applicatieontwikkelaars zeer schaars. Soortgelijke ontwikkelingen zijn merkbaar in de techniek, waardoor het mogelijk maken van de energietransitie onder druk kan komen te staan. Andere vitale sectoren waarin krapte heerst zijn het onderwijs en de zorg. Ook in de transport/logistiek is sprake van krapte, zij het in iets mindere mate.

Figuur 2.12: Spanning tussen vraag en aanbod in Helmond-De Peel, per beroepsklasse (juni 2021)

Bron: UWV (2021)

Er is in zeker zin dus sprake van een mismatch op de arbeidsmarkt. In bepaalde sectoren is grote vraag naar personeel, terwijl werkzoekenden veelal niet de juiste achtergrond hebben om deze vacatures te vullen. Een onderdeel van de oplossing ligt in het stimuleren en faciliteren van omscholing van werkzoekenden richting de kansrijke beroepen, en bijscholing van huidige werkenden (leven lang ontwikkelen) om de aansluiting met trends als technologisering en robotisering te behouden. In de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel zijn hiervoor al meerdere initiatieven opgezet, vaak in samenwerking met andere regionale partners (o.a. BOOST, regionaal mobiliteitsteam, leerwerkloket en de uitvoering van omscholingstrajecten). Een ander deel van de oplossing ligt in de intensivering van procesinnovaties bij bedrijven en instellingen, gericht op verhoging van de productiviteit.

Wat zeggen de stakeholders over het thema Arbeidsmarkt?

- De aansluiting vraag en aanbod op de arbeidsmarkt moet verbeterd worden door onderwijs leerwerktrajecten die gezamenlijk door het Helmondse onderwijs- en bedrijfsleven (en gesteund door de gemeente) ontwikkeld moeten worden.
- Het is belangrijk dat de gemeente het ontstaan van een cultuur van leven lang leren gaat ondersteunen, bijvoorbeeld door het wegnemen van beperkingen die er voor bedrijven zijn om leerwerktrajecten en soortgelijke projecten aan te bieden.
- De komst van dependances van onderwijs op HBO- en WO-niveau kan helpen om de inzetbaarheid van de beroepsbevolking te vergroten, bijvoorbeeld in de speerpuntsectoren. Dit hoeft niet per se via dependances, door betere inhoudelijke verbindingen in de vorm van projecten bij Helmondse bedrijven zouden studenten tijdens hun studie eerder kennis kunnen maken met deze bedrijven.
- Het kunnen huisvesten van voldoende arbeidsmigranten in Helmond-De Peel is een grote uitdaging. Er is behoefte aan meer betaalbare huisvesting voor deze doelgroep.

2.5 Werklocaties

Werklocaties zijn belangrijk voor de economische prestaties van een regio. De beschikbaarheid van voldoende ruimte voor bedrijvigheid is immers één van de belangrijkste locatiefactoren voor een onderneming.

Bedrijventerreinen doen het goed in Helmond

In Helmond is meer dan 43 procent van de werkgelegenheid gevestigd op een bedrijventerrein. Dat is een zeer hoog percentage. Gemiddeld is dit in Nederland namelijk rond de 30 procent. Verder is ook opvallend dat relatief gezien de bedrijven op de bedrijventerreinen in Helmond voor meer banengroei hebben gezorgd dan de bedrijven op de overige werklocaties. Dit is te zien in tabel 2.3. In totaal ontstonden er op de overige werklocaties (dat zijn kantoorlocaties en informele werklocaties – de plekken in het stedelijk weefsel, zoals winkelstraten maar ook woonwijken) meer banen, maar dit komt omdat deze locaties ook een groter aandeel in de economie hebben. Het is in ieder geval evident dat de bedrijventerreinen als motoren van de Helmondse economie beschouwd kunnen worden. Dat vraagt om blijvend investeren in dit type werklocatie, om ook in de toekomst dezelfde economische groei te kunnen handhaven.

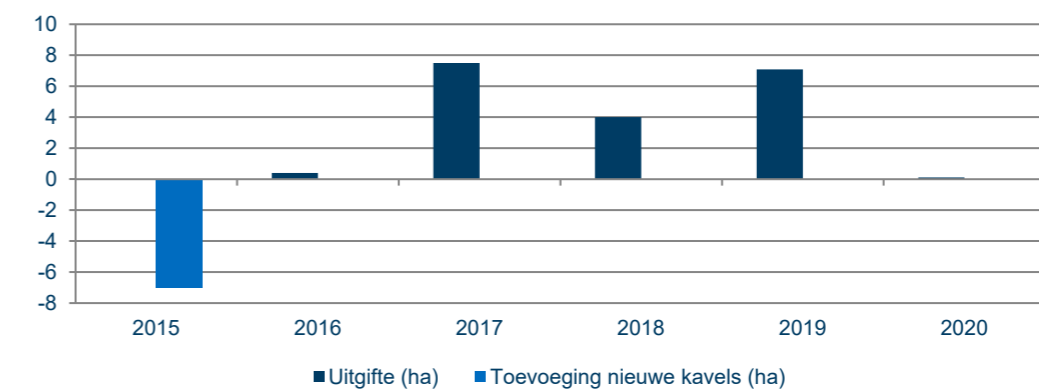
Tabel 2.3: Ontwikkeling werkgelegenheid in Helmond tussen 2015 en 2020, naar type werklocatie

	Banen 2015	Banen 2020	Groei (%)	Groei (banen)
Op bedrijventerreinen	16.790	18.690	11,3 %	1.900
Elders	22.645	24.579	8,5 %	1.934
Totaal Helmond	39.435	43.269	9,7 %	3.834

Tekort aan werklocaties

Helmond heeft een tekort aan ruimte voor bedrijvigheid. Er is zijn de afgelopen jaren geen nieuwe kavels op bedrijventerreinen gerealiseerd (figuur 2.13), waardoor er op dit moment bijna geen nieuw uitgiftebaar aanbod is. Daar komt bij dat er een uitbreidingsvraag is richting de toekomst. Voor de subregio De Peel gaat het om 19 – 48 hectare tot aan 2030 en voor SGE om 89 tot 220 hectare aldus de meest recente vraagraming³.

Figuur 2.13: Ontwikkelingen in historische uitgifte en nieuwe kavels op bedrijventerreinen in Helmond

Bron: IBIS (2020)

Een tekort aan bedrijfskavels heeft ten eerste invloed op de bedrijvigheid en realisatie van werkgelegenheid: doordat ondernemers fysiek (ruimtelijk) worden beperkt, kunnen zij in mindere mate hun bestaande bedrijf uitbreiden of een nieuwe onderneming oprichten. Het kan zelfs leiden tot vertrek van belangrijke bedrijven naar locaties elders, waar voldoende ruimte beschikbaar is. Ten tweede betekent een tekort aan bedrijfskavels dat er ook weinig schuifruimte is. Dit is ruimte die benodigd is voor bedrijfsverplaatsingen binnen de gemeente, om zo bestaande bedrijven een betere locatie te geven. De oude locatie kan dan beter benut worden – bijvoorbeeld voor kleine, nieuwe bedrijven die beter in het locatieprofiel passen.

De ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein in Helmond (Varenschut-Noord, circa 15 ha) wordt momenteel voorbereid. Daarnaast zet de gemeente Helmond in op een regionaal bedrijventerrein samen met de Peelgemeenten. Dat is mogelijk door de uitkomsten van de recente afspraken voor de programmering binnen het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE) tot en met 2023. Helmond heeft daarin een aandeel van 26 procent in de programmering.

³ Stec Groep (2018), Prognose bedrijventerreinen en kantoren Noord-Brabant.

Tabel 2.4: Aandeel van Helmond in de regionale programmering nieuwe werklocaties SGE 2021 (in ha)

Gebied	Bedrijventerrein	Donkergroen	Lichtgroen	Oranje	Rood	Totaal
Helmond-De Peel	Regionaal terrein		25,0	35,0		60,0
Helmond	Varenschut-Noord		15,0			15,0
Helmond	Brandevoort / BSD		12,4			12,4
Helmond	Hoogeind	2,1				2,1
Helmond	BZOB 1	9,1				9,1
Helmond	De Weijer West	0,9				0,9
Helmond	Rijpelberg	0,2				0,2
Helmond	Schooten	0,8				0,8
Helmond	Automotive Campus	4,0				4,0
Helmond	Totaal	17,1	52,4	35,0	0	104,5
SGE	Totaal	91,0	118,9	128,8	0	338,7

Bron: Stedelijk Gebied! – Programmering nieuwe werklocaties – Stedelijk Gebied Eindhoven, versie 8 juli 2021.

In de programmering wordt gewerkt met een stoplichtmodel, waarbij rood staat voor niet uit te geven gronden; oranje voor op termijn beschikbaar; lichtgroen voor regionaal akkoord maar niet direct beschikbaar; donkergroen voor direct uitgeefbaar.

Wat zeggen de stakeholders over het thema Werklocaties?

- Er is behoefte aan uitbreidingsruimte voor bedrijven in Helmond. Dit dient gerealiseerd te worden met nieuwe bedrijfskavels in Helmond of op een regionaal bedrijventerrein.
- De kwaliteit van de bedrijventerreinen in Helmond zou verbeterd moeten worden. Dit heeft niet alleen betrekking op de fysieke uitstraling, maar ook op het aanbod van gedeelde faciliteiten. Er is bijvoorbeeld behoefte aan meer bedrijfskantines – liefst toegankelijk voor het gehele bedrijventerrein. Hier ligt een mogelijkheid voor het Helmondse bedrijfsleven zelf om dit te realiseren, maar het vraagt wel om meer flexibiliteit in bestemmingsplannen (onder meer ten aanzien van de horecaregels in het bestemmingsplan).

2.6 Mobiliteit en bereikbaarheid

De bereikbaarheid van Helmond en van de economische toplocaties in Helmond is een aandachtspunt. Dit zal als gevolg van de beoogde schaa sprong verder toenemen. Daarom wordt er niet alleen gewerkt aan infrastructurele aanpassingen, maar is het noodzakelijk om ook naar innovatieve oplossingen te kijken.

Hierbij werkt de gemeente samen met partners in Helmond (op de Automotive Campus, maar ook daarbuiten), op regionaal niveau, op landelijk niveau en op het gebied van slimme mobiliteit zelfs internationaal. Op het gebied van slimme mobiliteit fungeert de stad Helmond als living lab.

Helmond als stad van de slimme mobiliteit, heeft met het aanwezige ecosysteem op de Automotive Campus en het living lab Smart Mobility een onderscheidend ecosysteem dat onmisbaar is in de zoektocht naar toekomstbestendige oplossingen.

Door in het kader van de Schaa sprong meer banen in Helmond te realiseren, kan de druk op het vervoerssysteem verlicht worden. In paragraaf 2.3 bleek al dat in Helmond relatief weinig inwoners binnen de gemeente werken. Onderstaande tabel laat ook zien dat de Helmonder relatief verspreid over de regio en zelfs de rest van het land werkt. Beperking van deze forenzenstromen door meer thuiswerken en meer banen binnen de gemeentegrenzen kan bijdragen aan een evenwichtiger en duurzamere mobiliteit.

Tabel 2.5: Pendelbewegingen van inwoners uit Helmond in december 2019

Werkgemeente	Aantal banen	Aandeel
Helmond	16.800	39,1%
Eindhoven	7.500	17,4%
Geldrop-Mierlo	1.600	3,7%
Deurne	1.300	3,0%
's-Hertogenbosch	1.000	2,3%
Meierijstad	1.000	2,3%
Rotterdam	1.000	2,3%
Laarbeek	900	2,1%
Son en Breugel	800	1,9%
Veldhoven	800	1,9%
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	700	1,6%
Tilburg	700	1,6%
Gemert-Bakel	600	1,4%
Best	500	1,2%
Breda	500	1,0%
's-Gravenhage	500	1,0%
Asten	400	1,0%
Someren	400	1,0%
Overig	6.000	14,0%
Totaal	43.000	100,0%

Bron: CBS Statline (2021), bewerking Ecorys

Openbaar vervoer

Helmond heeft vier treinstations (Helmond, Helmond Brouwhuis, Helmond 't Hout en Helmond Brandevoort), een relatief hoog aantal als het huidige inwoneraantal in ogenschouw wordt genomen. Dit maakt dat Helmond met het OV goed te bereiken is vanuit omliggende steden als Eindhoven en Venlo. De kwaliteit van de busverbindingen binnen Helmond en naar dorpen in de directe omgeving worden over het algemeen minder goed beoordeeld. Innovatieve oplossingen kunnen bijdragen om de kwaliteit van de busverbindingen te verbeteren. Helmond heeft inmiddels de weg ingezet richting de mobiliteitstransitie. De visies op deelmobiliteit en parkeren zijn vastgesteld en de eerste concrete projecten zijn ook al zichtbaar op straat.

Weginfrastructuur

De weginfrastructuur laat een gemengd beeld zien. Er is de afgelopen jaren al veel verbeterd aan de fietsinfrastructuur. Ook in de komende jaren staan de nodige verbeteringen in de planning, met als doel de fiets een aantrekkelijker alternatief te maken voor binnenstedelijke en last mile verplaatsingen vanaf de stations. Ook voor het autoverkeer binnen Helmond zijn er op dit moment maar weinig echte knelpunten. Zelfs in de spits zijn er binnen de gemeentegrenzen van Helmond nauwelijks grote opstoppingen. Dat komt mede omdat er continu gezocht wordt naar optimalisatie met Smart Mobility oplossingen op het gebied van C-ITS en innovatief verkeersmanagement.

In de spits vormen zich wel wat vaker langere wachtrijen op de provinciale wegen (N270 en N612) en rijkswegen (A67) rondom Helmond. Voor een deel vallen deze opstoppingen binnen de normen van Provincie en Rijk, maar met het oog op de schaa sprong vraagt dit wel om aandacht. Voor de N270, N279 en A67 worden of zijn al concrete voorstellen uitgewerkt voor de kortere termijn (tot 2030). En er lopen nog studies om nog beter in kaart te brengen waar (nieuwe) knelpunten ontstaan bij de verwachte groei in woningen en banen (tot 2040).

Tabel 2.6: Score op tevredenheid met woon-werkverkeer

Thema	Indicator	Score	Positie t.o.v. andere regio's
Tevredenheid met reistijd van en naar werk	% van de werkenden van 18 tot 75 jaar is tevreden met reistijd van en naar werk	82%	101 van 133

Bron: CBS Regionale Monitor Brede Welvaart 2020, bewerking Ecorys.

Wat zeggen de stakeholders over het thema Bereikbaarheid?

- De doorstroming over de in de regio weg is het grootste pijnpunt, met name rond de A50 en A67.
- Helmond kan meer doen met multimodaliteit. Niet alleen vervoer over de weg, dat moet je juist ontlasten. Bijvoorbeeld meer vervoer over het kanaal, probeert opnieuw te kijken naar de mogelijkheden voor een grotere terminalfunctie op bedrijventerrein BZOB.
- Voor personenvervoer liggen er kansen voor deelmobiliteit.
- Het is zeer positief dat er vier OV-stations zijn in Helmond. Meer HOV-(bus)verbindingen, bijvoorbeeld tussen Eindhoven en Automotive Campus zou wel mooi zijn. Dit kan ook helpen om bijvoorbeeld studenten te huisvesten en later te behouden.

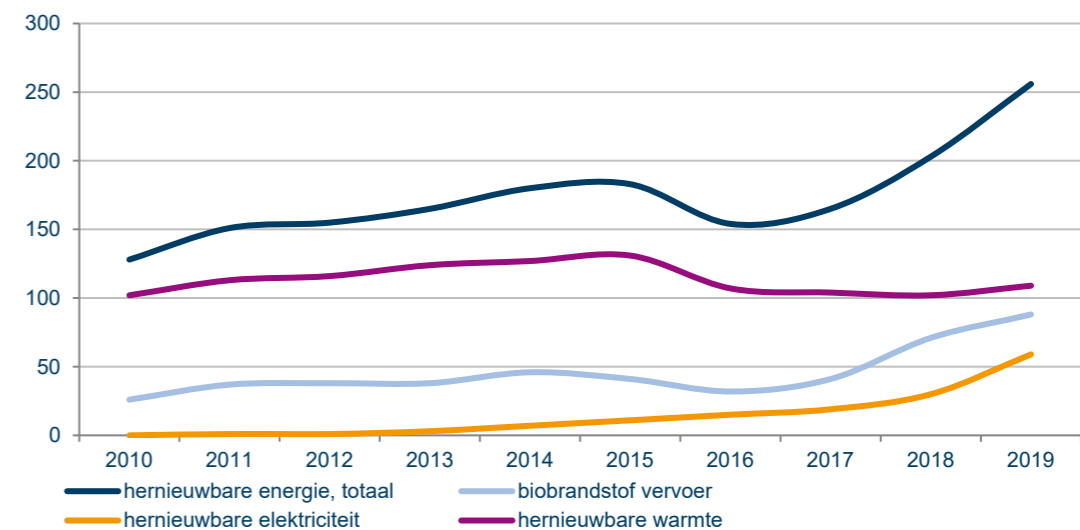
2.7 Duurzaamheid

De komende jaren gaat duurzaamheid een van de belangrijkste thema's worden in de nationale economie en de arbeidsmarkt. Ook in Helmond zal deze ontwikkeling zijn weerslag hebben. 'Klimaatneutraal Helmond' is dan ook één van de vijf strategische ambities binnen de Strategische Agenda Helmond 2019-2025.

De onderstaande grafiek laat zien dat ook in Helmond de afgelopen jaren de opgewekte hernieuwbare energie enorm is gestegen. Anderzijds laat tabel 2.7 zien dat de hoeveelheid zonne-energie die wordt opgewekt door particulieren in Helmond ietwat achterblijft bij het landelijk gemiddelde.

Ook vormt de uitstoot van fijnstof door de zware industrie nog een aandachtspunt, terwijl de CO₂-uitstoot opvallend laag scoort vergeleken met andere gemeenten. Dit kan verklaard worden doordat het warmtenet van Helmond niet meetelt in de cijfers. Circa 6.500 Helmondse woningen worden verwarmd door een warmte-krachtkoppeling (WKK). Dat levert wel degelijk een extra bijdrage aan de CO₂-uitstoot.

Figuur 2.14: Opgewekte energie - Helmond, TeraJoule

Bron: Klimaatmonitor, RWS, bewerking Ecorys

Tabel 2.7: Scores van Helmond op emissies en opwekking zonne-energie in 2019

Thema	Indicator	Score	Positie t.o.v. andere regio's
Broeikasgasemissies per inwoner	Ton CO2-equivalent per inwoner	4,3	71 van 355
Emissies van fijnstof naar lucht	Kg PM2,5 per km2	50.400	296 van 355
Particuliere zonne-energie	Gemiddeld opgesteld vermogen in watt per woning	210 watt	296 van 346

Bron: CBS Regionale Monitor Brede Welvaart 2020, bewerking Ecorys.

Het ecologisch kapitaal van Helmond heeft zich de laatste jaren dus sterk ontwikkeld, maar er is zeker ook nog veel werk te verrichten. In november 2021 tekenden de wereldleiders het nieuwe klimaatkkoord van Glasgow. De verwachting is ook dat het nieuwe kabinet tientallen miljarden zal gaan uittrekken om de klimaattransitie te bevorderen. Het is echter uiteindelijk aan lokale ondernemers, bewoners en overheden om invulling te geven aan de vastgestelde ambities.

2.8 Brede welvaart

De Brede Welvaartsindicator (BWI) is geboren vanuit het idee dat economische groei niet de enige maatstaf voor welvaart in Nederland zou moeten zijn. De BWI is een initiatief van strategisch thema Instituties voor Open Samenlevingen, in samenwerking met RaboResearch. Het is een integrale welvaartmaatstaf die voortbouwt op het Better Life Initiative van de OESO. De BWI wordt de laatste jaren veel gebruikt om te bepalen hoe de welvaart zich nationaal en lokaal ontwikkeld, als verder wordt gekeken dan alleen naar economische groei.

De onderstaande tabel geeft de scores van Helmond weer op de thema's die voor de economie van belang zijn. Uit de gegevens blijkt dat Helmond op een aantal thema's duidelijk onder gemiddeld scoort, bijvoorbeeld als het gaat om het mediaan besteedbaar inkomen en vermogen van huishoudens. Als wordt gekeken naar de gemiddelde schuld per huishouden scoort Helmond iets boven het landelijk gemiddelde. Ook als het gaat om thema's gerelateerd aan Arbeid en Vrije Tijd scoort Helmond onder gemiddeld.

De onder gemiddelde resultaten op thema's als Materiële welvaart, Economisch kapitaal en Arbeid en vrije tijd passen in een langere trend en zijn daarom geen verrassing. Ze onderstrepen de noodzaak om de tweedeling in de maatschappij in Helmond aan te pakken.

Tabel 2.8: Scores van Helmond op selectie van indicatoren van Brede Welvaart

Thema	Indicator	Score	Positie t.o.v. andere gemeenten
Materiële welvaart			
Mediaan besteedbaar inkomen	Euro per huishouden, gecorrigeerd voor inflatie	24.400 euro	309 van 352
Economisch kapitaal			
Gemiddelde schuld per huishouden	Euro per huishouden	110.700 euro	148 van 355
Mediaan vermogen van huishoudens	Euro per huishouden	18.500 euro	329 van 355
Arbeid en vrije tijd			
Netto arbeidsparticipatie	% van de bevolking van 15 t/m 74 jaar	68,2%	248 van 355
Bruto arbeidsparticipatie	% van de bevolking van 15 t/m 74 jaar	71%	210 van 355
Hoogopgeleide bevolking	% van de bevolking van 15 t/m 74 jaar dat hoger onderwijs heeft afgerond (op het niveau van HBO of WO)	25,3%	247 van 355
Werkloosheid	% van de beroepsbevolking	3,9%	328 van 355
Tevredenheid met reistijd van en naar werk	% van de werkenden van 18 tot 75 jaar is tevreden met reistijd van en naar werk	82%	101 van 133
Wonen			
Tevredenheid met woning	% van bevolking 18+ dat eigen woning een voldoende geeft	89%	Noord-Brabant: gemiddeld 92%
Tevredenheid met buurt	% van bevolking 18+ dat eigen buurt een voldoende geeft	89%	Noord-Brabant: gemiddeld 91%

Bron: CBS Regionale Monitor Brede Welvaart 2020 en GGD BrabantScan , bewerking Ecorys.

3 Trends en ontwikkelingen

Nederland, de EU en de wereld staan voor grote economische, technologische en sociale opgaven die in de komende jaren een significant effect op de economie van Helmond zullen hebben. Op lokaal en regionaal niveau bieden deze opgaven zowel kansen als bedreigingen op economisch vlak. Om focus en houvast te bieden in deze grote vraagstukken geeft dit hoofdstuk een overzicht van een aantal belangrijke trends en ontwikkelingen op internationaal en nationaal niveau. Hierbij wordt met name ingegaan op de vraag hoe de trend of ontwikkeling een mogelijke kans dan wel bedreiging vormt voor de Helmondse economie.

3.1 Wereldwijde economische conjunctuur

De snelle ontwikkeling van de informatie- en communicatietechnologie biedt werkgevers en werknemers mogelijkheden om hun productie in toenemende mate onafhankelijk te maken van plaats en tijd. Niet alleen werkgevers en werknemers, ook consumenten profiteren van deze ontwikkeling.

Belangrijke effecten van deze ontwikkeling zijn dat ook de concurrentie tussen bedrijven steeds meer wereldwijd is, dat nationale economieën in toenemende mate van elkaar afhankelijk zijn geworden en dat de ontwikkeling van (stedelijke) economieën als die van Helmond steeds gevoeliger zijn geworden voor de nationale economische conjunctuur en de conjunctuur van de wereldeconomie. Dit laatste effect is duidelijk geïllustreerd in het vorige hoofdstuk in figuur 2.2 (pagina 10), waaruit blijkt dat de nationale component en de belangrijkste drijvende kracht is geweest in de toename van werkgelegenheid in Helmond in de afgelopen jaren.

De nieuwe economische grootmachten zullen in de komende jaren een nog prominentere rol gaan spelen op het wereldtoneel. Naar verwachting zal dit het huidige relatieve voordeel van West-Europa onder druk zetten, en daarmee de potentie tot economische groei. De mate waarin de Europese economie in staat is te innoveren om concurrerend te blijven op de wereldmarkt is hierin de meest bepalende factor.

Op korte en middellange termijn gaat de ontwikkeling van de coronapandemie de meest bepalende factor zijn in de ontwikkeling van de (inter)nationale economie. De wereldwijde economie heeft in 2021 een herstel laten zien van de klap uit 2020, maar het feit dat de pandemie voorlopig nog niet voorbij lijkt blijft een bron van economische onzekerheid. De meest actuele ramingen van het CPB gaan op dit moment nog steeds uit van een krachtig herstel van de Nederlandse economie in 2021 (3,9%) en 2022 (3,5%) en een iets minder sterke groei in de jaren 2023, 2024 en 2025 (tussen de 1,3 en 1,5 %).

3.2 Toenemend belang stedelijke economieën

Parallel aan de hierboven beschreven ontwikkeling is het belang van steden en stedelijke agglomeraties voor de economische groei toegenomen in de laatste decennia. Steden en stedelijke agglomeraties zijn bijna zonder uitzondering sterk gegroeid in inwonertal en ook Helmond zet de komende jaren in op een schaa sprong. Sinds de 21e eeuw leeft voor het eerst de meerderheid van de wereldbevolking in een stad en ook in Nederland stijgt de urbanisatiegraad nog altijd. Steden zijn de plekken waar kennis en creativiteit, bedrijven en kennisinstellingen samenkomen en zijn daarmee de motoren voor de economie van deze eeuw.

Ook aspecten als kwaliteit van leven en aantrekkelijkheid van steden en verbindingen tussen stedelijke netwerken worden daarom steeds belangrijker om de concurrentie aan te kunnen gaan met andere steden. Als sterk verstedelijkte gemeente biedt deze trend in potentie veel kansen tot economische groei voor Helmond.

Maar deze trend heeft ook een keerzijde. Er is namelijk steeds meer concurrentie tussen stedelijke agglomeraties in het aantrekken van bedrijven, bewoners en bezoekers. In deze concurrentiestrijd vinden steden het ook belangrijk zich van anderen te onderscheiden met een duidelijke eigen economische identiteit. Dit gebeurt voornamelijk door specialisering van de regionale economie te stimuleren. Dit trekt bedrijven die van elkaars nabijheid kunnen profiteren, gebruikmakend van een gespecialiseerde arbeidsmarkt en aanwezigheid van gespecialiseerde kennis. Een relatieve sterke afhankelijkheid van een beperkt aantal sectoren maakt de regionale economie echter ook kwetsbaar. Ook zijn bedrijven vaak extra gevoelig voor krapte op de arbeidsmarkt, wat een belemmering in groeimogelijkheden kan opleveren.

Ook de totstandkoming en ontwikkeling van de Brainportregio is een goed voorbeeld dat past in deze trend. Binnen de Brainportregio wordt actief gestuurd op economische specialisering van de regionale economie in bepaalde sectoren. De achterliggende ambitie is om als regio (inter)nationaal koploper te worden en/of te blijven in deze sectoren.

Naast unieke economische identiteit profileren steden zich breder. De bovengenoemde specialisaties hebben veelal betrekking op stuwende economische sectoren. Maar ook de onderliggende verzorgende economische sectoren krijgen meer aandacht van stadsbesturen. Er is een toenemend bewustzijn dat een uniek voorzieningenniveau helpt om een stad op de kaart te krijgen en een onderscheidend vermogen kan geven.

Deze voorzieningen (bijvoorbeeld een unieke mix van winkels i.p.v. de standaard winkelketens) spelen ook een belangrijke rol in de citybranding. Steeds meer middelen worden vrijgemaakt voor citybranding, waarin het unieke karakter van de stad wordt uitgedragen met als doel het aantrekken van bedrijven, bewoners en bezoekers.

3.3 Duurzame en circulaire economie

De komende jaren zal de verduurzaming en het circulair maken van economische sectoren in een stroomversnelling komen. Zowel in Brussel als in Den Haag staat dit thema hoog op de politieke en budgettaire agenda. Ook bedrijven zetten hier in toenemende mate op in, al was het maar omdat het niet meegaan in deze ontwikkeling hun toekomstige concurrentiepositie mogelijk kan verzwakken. Het klimaatakkoord dat in november 2021 werd getekend door de wereldleiders in Glasgow vormt de komende jaren het belangrijkste uitgangspunt van (inter)nationaal klimaatbeleid.

Op gemeenteniveau wordt in Helmond elke twee jaar een klimaatbegroting opgesteld. De ambitie van de gemeente is om tussen 2035 en 2045 klimaatneutraal te worden. Sinds 2015 neemt de CO₂-uitstoot in Helmond licht af en zijn er meerdere projecten opgestart die bijdragen aan een vermindering van de CO₂-uitstoot. Tegelijkertijd moet geconcludeerd worden dat de huidige inspanning naar verwachting onvoldoende resultaat oplevert om deze doelstelling te bereiken. Uit de klimaatbegroting blijkt dat de grootste bron van CO₂-uitstoot de industrie is (33%), gevolgd door de woningbouw (25%). Als de commerciële en publieke dienstverlening daarbij wordt opgeteld, blijkt dat de totale gebouwde omgeving verantwoordelijk is voor 43% van de uitstoot.

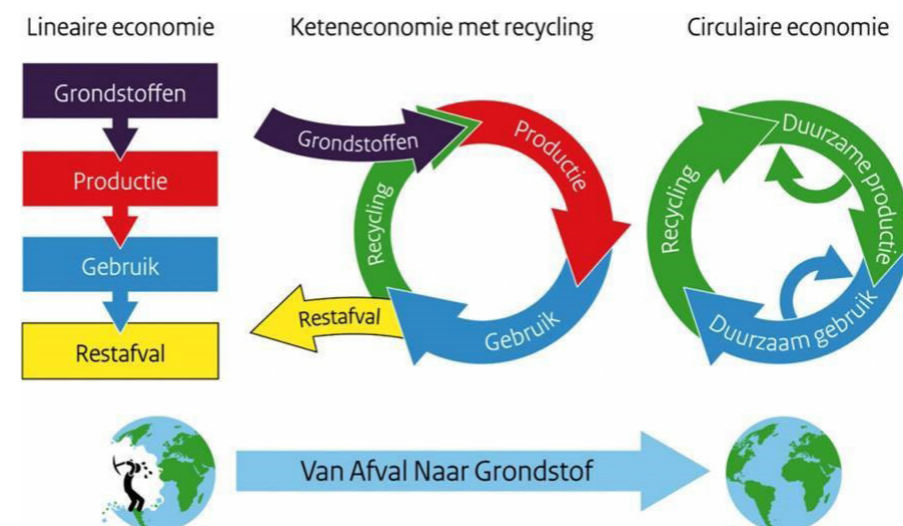
De klimaatbegroting biedt ook concrete zaken die de gemeente in de komende jaren moet gaan oppakken. Denk hierbij aan het faciliteren van de groeiende laadbehoefte in de openbare ruimte. Niet alleen voor de bewoners van de gemeente moeten voldoende voorzieningen zijn, maar ook voor bezoekers en forenzen. Daarnaast is eind 2021 door de gemeenteraad de Transitievisie Warmte vastgesteld.

In de klimaatbegroting wordt ook terecht gewezen op de mogelijk negatieve impact van de groei van de economie en het woningaanbod op de klimaat neutrale ambitie. Indien deze ontwikkelingen niet zoveel mogelijk klimaatneutraal worden gerealiseerd, komt de opgave om tussen 2035 en 2045 klimaatneutraal te worden nog meer onder druk te staan. Daarom is het van belang om deze opgave mee te nemen als onderliggend thema voor de gehele economische visie.

Uit de opgave die we voor Helmond in beeld hebben gebracht (voor elektra en warmte) zien we dat er binnen Helmond te weinig ruimte is voor eigen duurzame energieopwekking en/of warmte productie voor de totale huidige opgave. Als gemeente moeten we dan ook niet sec naar de Energietransitie kijken maar deze ondersteunen met de benodigde transitie op circulair gebied. Beide kunnen niet zonder elkaar. De energietransitie gaat immers ook over een afname van gebruik van energie. Juist door in te zetten op een circulaire economie, dus recycling en hergebruik van grondstoffen, materialen en producten, wordt uitstoot bij het maken van nieuwe producten vermeden. In recycling en hergebruik gaat minder energie zitten. Passend bij de definitie van de SER⁴:

“De energietransitie legt de komende jaren een enorm beslag op schaarse aardmetalen. De circulaire economie kan een belangrijke rol vervullen door de afhankelijkheid van primaire grondstoffen terug te dringen. Door kritieke aardmetalen terug te winnen en opnieuw te gebruiken, wordt de leveringszekerheid van grondstoffen voor duurzame energietechnologieën vergroot en kan de energietransitie versnellen. De energietransitie richt zich nu vooral op vermindering van de uitstoot van broeikasgassen ‘aan de schoorsteen’. Dat wil zeggen: bij bedrijven die achteraan in de productieketen zitten. Bedrijven die voor in de keten zitten, worden niet beloond voor besparingen later in de keten. De circulaire economie richt zich juist op de hele keten van het economisch proces, zowel eerder als later in de keten, en zowel op de directe als de indirecte (broeikas)emissies.”

Figuur 3.1: Van lineaire economie naar circulaire economie

De groene transitie zal hoe dan ook van invloed zijn op de manier waarop de economie zich in Helmond de komende jaren en decennia zal ontwikkelen. ‘Klimaatneutraal Helmond’ is bovendien één van de vijf strategische doelen in de Strategische Agenda voor Helmond.

Deze fundamentele transformatie van de economie biedt Helmond zowel kansen als bedreigingen. Zoals bij elke transformatie in de economie drijft de groene transitie in belangrijke mate op innovatie. Vanwege de inbedding binnen de Brainport regio heeft Helmond de potentie om te profiteren van de innovatiekracht van de regio als geheel en anderzijds draagt Helmond als onderdeel van die regio bij aan de regionale kracht.

Deze enorme innovatiekracht biedt een voordeel ten opzichte van andere regio's in Nederland en de EU en kan een belangrijke bijdrage leveren aan het creëren van nieuwe werkgelegenheid, gekoppeld aan de groene transitie. De invulling van de transitie zal voor belangrijk deel landen bij het MKB en de maakindustrie. In vergelijking met de westkant van de Brainport regio leunt Helmond zwaarder op het MKB en liggen hier dus kansen. Voldoende geschoold personeel vormt hierbij een belangrijke randvoorwaarde.

Deze transitie vormt anderzijds een bedreiging voor de economie van Helmond. In het MKB is over het algemeen minder geld beschikbaar is voor R&D. Ook is er in het MKB vaak minder tijd en kennis beschikbaar om hier actief aandacht aan te besteden. Tenslotte is de strategische oriëntatie vaak meer gericht op de korte termijn, terwijl deze transitie bij uitstek vraagt om een lange termijnvisie. De krachten bundelen in een regionaal netwerk gericht op verduurzaming en circulariteit – wat nu nog onvoldoende gebeurt – kan helpen om een sprong voorwaarts te maken.

⁴ Sociaal-Economische Raad (2021), Hoe de circulaire economie de energietransitie kan versnellen. SERmagazine 4 februari 2020.

3.4 Digitalisering van de economie

Naast de vergroening van de economie is de verdere digitalisering van de wereldeconomie zeer invloedrijk op de manier waarop de economie van de toekomst eruit gaat zien. Vanwege de snelheid waarmee technologieën als kunstmatige intelligentie, robotisering en blockchain zich ontwikkelen, wordt door experts zelfs gesproken over een vierde digitale revolutie die zich nu voltrekt. Ook deze transitie staat hoog op de agenda in zowel Den Haag als Brussel.

Net als de vergroening van de economie biedt de digitalisering zowel kansen als bedreigingen voor de economie van Helmond. Als stad van de maakindustrie is de overgang naar een 'slimme' maakindustrie in volle gang. Veel huidige banen zullen als gevolg verdwijnen dan wel fundamenteel van karakter veranderen. Anderzijds zal de vraag naar bepaalde vaardigheden en kennis sterk toenemen en worden er banen gecreëerd. Dit geldt niet alleen voor de vraag naar hoogwaardige kennis op het gebied van ICT, ook in het onderhoud van systemen zal naar verwachting de vraag naar geschoold personeel toenemen.

3.5 Ruimtegebrek

Als dichtbevolkt land met een florerende economie is het gebrek aan ruimte een schijnbaar constante factor. In de afgelopen jaren is deze vraag onverminderd toegenomen, met name door de vraag naar betaalbare woningen en werklocaties. Als sterk verstedelijkte gemeente is ook in Helmond de ruimte voor de uitbreiding en aanleg van woonwijken en werklocaties beperkt. Richten we de blik op centrumgebieden, dan speelt er vaak juist een overschot aan ruimte door toenemende leegstand. Dit geldt ook voor Helmond.

Dit ruimtegebrek vormt een bedreiging voor de economie van Helmond in de zin dat bedrijven beperkt kunnen worden in hun uitbreidingsmogelijkheden. Daarnaast beperkt het de mogelijkheden om nieuwe bedrijven aan Helmond te binden. Met de beoogde groei van de stad komt dit nog verder onder druk te staan. Dit vergt dat er creatief moet worden omgegaan met de ruimte die wel beschikbaar is, bijvoorbeeld door het intensiveren van bestaande werkgebieden. Ook een heroriëntatie van het ruimtegebruik in het centrumgebied is noodzakelijk. Door middel van functiemenging kan het centrumgebied aantrekkelijker worden gemaakt.

Net als alle andere Nederlandse gemeenten wordt in Helmond momenteel gewerkt aan een Omgevingsvisie. In deze visie wordt uiteengezet hoe de ruimte in Helmond in de komende 20 jaar ingezet gaat worden. Het gaat om een integrale visie met betrekking om alle belangrijke thema's als mobiliteit en verkeer, wonen en werken en energie en klimaat. Uiteindelijk moet de Omgevingsvisie uiterlijk in 2024 worden vastgesteld door de raad.

3.6 Krapte op de arbeidsmarkt

De Nederlandse economie is relatief sterk uit de coronacrisis gekomen en draait weer op volle toeren. De werkloosheid is dan ook historisch laag. Anderzijds kampt de economie met een krapte op de arbeidsmarkt. Gezien de huidige economische ontwikkelingen is het niet aannemelijk dat dit probleem op korte termijn opgelost gaat worden. Met name in sectoren als ICT, de zorg, de bouw, het onderwijs en de horeca is een schrijnend tekort aan (geschoold) personeel.

Ook binnen de Brainportregio (bestaande uit de arbeidsmarktregio Zuidoost-Brabant en Helmond-De Peel) is de krapte op de arbeidsmarkt een belangrijk vraagstuk dat veel aandacht krijgt. In de Brainport Nationale Actieagenda, het Brainport Talent & Skills Akkoord en de visie en ambities van de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel is talent als motor van economische groei een van de belangrijkste speerpunten. Door de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel wordt in samenwerking met de Brainportregio in dit kader ingezet op:

- Innovatief onderwijs: onderwijs dat aansluit bij de behoefte van de arbeidsmarkt en klaar is voor nieuwe doelgroepen;
- Leven lang ontwikkelen: een leven lang leren waarbij vooral bij- en omscholing (met name naar kraptesectoren) essentieel en urgent is. Daarnaast blijft ook zij-instroom en inzet op nieuwe doelgroepen belangrijk;
- Arbeidsmarkt in balans: een duurzame arbeidsmarkt die klaar is voor de toekomstige opgaven met de juiste mensen op de juiste plek). Tegengaan van een mismatch op de arbeidsmarkt en aantrekken en behouden van (nieuw) talent. Op bepaalde (kritische) krapteberoepen wordt blijvend ingezet op het aantrekken van internationale (kennis)werkers maar wordt ook gekeken naar de mogelijke inzet van (op dit moment) onbenut arbeidspotentieel. Ook wordt bijvoorbeeld gewerkt aan voldoende instroom vanuit het onderwijs door middel van effectieve vormen van techniekpromotie.

De krapte op de arbeidsmarkt vormt een belangrijke bedreiging voor de ontwikkeling van bedrijven, die vanwege het tekort aan personeel niet verder kunnen groeien. Maar het effect van de krapte op de arbeidsmarkt gaat verder dan dat. Het realiseren van de eerder geschetste transitie van de economie is bijvoorbeeld niet mogelijk als er onvoldoende personeel beschikbaar is om werklocaties te verduurzamen. Verder gaan de tekorten in personeel ten koste van de kwaliteit die geleverd kan worden in bijvoorbeeld het onderwijs, de zorg en energietransitie, met alle gevolgen voor de (brede) welvaart van de bevolking.

Om de krapte op de arbeidsmarkt tegen te gaan worden door heel Nederland arbeidsmigranten ingezet, ook in Helmond en de directe omgeving. Alleen al in de Peelregio werken ca. 10.000 arbeidsmigranten, met name in de landbouw, de (voedings)industrie en de logistiek. Zij zorgen ervoor dat deze sectoren kunnen blijven draaien zoals ze doen. Anderzijds zorgt arbeidsmigratie traditioneel ook voor spanningen in de samenleving.

Ook in Helmond is de kwestie rondom arbeidsmigranten een heikel punt. Het aanbod van huisvesting en voldoende voorzieningen voor arbeidsmigranten laat vaak te wensen over, hetzelfde geldt voor hun arbeidsomstandigheden en registratie. Helmond neemt in regionaal perspectief verantwoordelijkheid met het Beleidskader Arbeidsmigranten Regio de Peel, dat eerder dit jaar werd aangenomen. Er is een tekort aan goede huisvesting, maar er wordt bij Vareschutz onderzocht of er 200 eenheden bij kunnen komen.

4 Visie: kansen en ambities

De voorgaande hoofdstukken waren analytisch van aard. Allereerst is een analyse gemaakt van de huidige stand van zaken in Helmond op tal van economische beleidsterreinen. Daarna volgde in hoofdstuk drie een analyse van de trends en ontwikkelingen die op Helmond af komen. Die interne en externe analyse komt in dit hoofdstuk samen in de vorm van een SWOT-matrix een samenvatting van de belangrijkste sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen die de economische visie van Helmond beïnvloeden. De SWOT (paragraaf 4.1) geeft een overzicht van de opgaven en kansen die er liggen om de economie van Helmond te versterken. Vanuit de SWOT presenteren we onze ambities voor het toekomstbeeld van de Helmondse economie (paragraaf 4.2).

4.1 Ontwikkelkansen

De ontwikkelkansen liggen voor Helmond met name in voortzetting van de huidige sterkten, namelijk de speerpuntsectoren (Slimme maakindustrie, Automotive en FoodTech). Groeikansen voor automotive moeten gezien worden in het licht van cross-overs, bijvoorbeeld met nieuwe vormen van mobiliteit (deelmobiliteit/ slimme mobiliteit). Daarnaast liggen er kansen om de bestuurlijke samenwerking in de regio te intensiveren, maar ook om het bedrijfsleven zelf meer 'empowerment' te geven via het Triple Helix model – de gemeente Helmond kan en hoeft niet alle verantwoordelijkheid te nemen in de uitvoering van de economische visie en strategie. Tot slot is de toenemende vraag naar leisure en verblijfswaarde een belangrijke kans voor het vergroten van de aantrekkelijkheid van Helmond als werk- en verblijfslocatie.

Figuur 4.1: SWOT-matrix

<p>Sterkten </p> <ul style="list-style-type: none"> • Slimme maakindustrie • Automotive • Relatief sterke groei van de werkgelegenheid, met name op de Helmondse bedrijventerreinen • Binnen de Brainport zeer sterke specialisatie in logistiek (maar minder dan landelijk) • Basisvoorzieningen aanwezig 	<p>Zwakten </p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwak aanbod van werklocaties (kwantitatief en kwalitatief) • Matige bereikbaarheid (connectiviteit met Eindhoven en De Peel) • Krapte op de arbeidsmarkt en aansluiting met onderwijs (HBO/WO, mogelijkheden voor leven lang leren; inzetbaarheid) • Te weinig accountmanagement en acquisitie vanuit gemeente Helmond (sterke bedrijven aantrekken en behouden) • Te weinig aanbod van woonruimte en leisure voorzieningen • Geen visie en strategie citybranding
<p>Kansen </p> <ul style="list-style-type: none"> • Regionale samenwerking: bestuurlijke as met Helmond als 'linking pin' • Meer samenwerking via Triple Helix model, onder andere voor de ontwikkeling van FoodTech • Nieuwe vormen van mobiliteit • Automotive: verder professionaliseren living lab • Diversificering: meer leisure en diensten • Schaalsprong naar 120.000+ inwoners 	<p>Bedreigingen </p> <ul style="list-style-type: none"> • "Of-of" denken in de positie tussen Eindhoven en De Peel • Ontbreken van netwerkkracht tussen de food sector en de tech sector in de regio • Imago van Helmond (externe perceptie)

3.7 Slimme mobiliteit

De hoeveelheid wegverkeer in Nederland is weer terug op het niveau van voor de coronacrisis en ook het trein- en vliegverkeer laat een voorzichtig herstel zien. Er is een grote vraag naar (duurzame) mobiliteitsoplossingen om het vervoer van personen en goederen ook in de komende decennia te kunnen faciliteren. Dit is een belangrijke randvoorwaarde om de economie optimaal te kunnen laten functioneren.

Mobiliteitsvraagstukken gaan in het bijzonder een rol spelen in stedelijke omgevingen en economieën. De mix van vervoerswijzen van bewoners en werkkenden in steden verandert. Het autobezit onder jonge stedelingen neemt af, terwijl het toenemende aantal elektrische auto vraagt om laadpalen in de wijken. Ook worden slimme oplossingen op het gebied van deelauto's en deelmobiliteit in het algemeen steeds vaker geïmplementeerd. Deze ontwikkelingen passen binnen het concept smart cities (slimme verstedelijking), steden waar traditionele netwerken en diensten efficiënter worden gemaakt met behulp van digitale oplossingen ten behoeve van haar inwoners en bedrijven.

Het mobiliteitsvraagstuk is ook voor Helmond van belang, zeker met het oog op de beoogde schaalsprong. Een goede bereikbaarheid van stad en regio is noodzakelijk om zo economische groei en Helmonds positie veilig te stellen. Mobiliteit tussen steden is zeker in financiële zin een zaak voor Provincie en Rijk. Maar juist als het gaat om de bovenstaande ontwikkelingen, die voor een belangrijk deel plaatsvinden binnen de gemeentegrens, kan de gemeente een rol spelen. Denk hierbij aan het verbeteren van de lokale busverbindingen. Dit geldt zowel voor oplossingen op het gebied van technologie, zoals bijvoorbeeld de inzet van zelfrijdend vervoer, als ook in de wijze van organiseren, zoals de mogelijkheden van flexibel on demand vervoer. Ook gebeurt er in Helmond al veel op het gebied van deelmobiliteit. De visie op deelmobiliteit die in het najaar van 2021 is vastgesteld in de raad, geeft hier mede invulling aan, evenals de Fietsagenda en lopende MIRT-onderzoeken.

Er zijn ook een aantal zwakten die aandacht vragen en waaraan gewerkt moet worden, om optimaal van de kansen te kunnen profiteren. Om te bepalen welke zwakten uit de SWOT de meeste aandacht zouden moeten krijgen, is een SWOT-confrontatiematrix toegepast waarin alle items uit de SWOT een score op impact hebben gekregen. Deze is opgenomen als bijlage.

Hieruit volgt de conclusie dat de zwakten 1) Krapte op de arbeidsmarkt en aansluiting met onderwijs, 2) Accountmanagement en 3) Matige bereikbaarheid van de zwakten in de SWOT-analyse het hoogst op impact scoren en daarom de meeste aandacht vragen.

Bereikbaarheid is echter een thema dat het moeilijkst door EZ-beleid beïnvloed kan worden, terwijl andere maatregelen sneller en zichtbaarder resultaat kunnen opleveren. We kiezen er daarom voor om in de visie en strategie met name de focus te leggen op 1) Krapte op de arbeidsmarkt en aansluiting met onderwijs, 2) Accountmanagement en 3) Leisurevoorzieningen en verblijfswaarde. Ook vanuit het besef dat de gemeente Helmond duidelijke keuzes moet maken ten aanzien van prioriteiten de komende jaren zijn dit de drie belangrijkste om aan te werken in het licht van de opgaven.

4.2 Strategische agenda 2019-2025 en Brainportbeleid als uitgangspunt

De drie prioriteiten die hierboven benoemd zijn passen goed bij de Strategische Agenda 'Helmond. Stad in Beweging' 2019-2025. Daarin heeft de gemeente Helmond al een belangrijke visie op de toekomst van Helmond ontwikkeld. In de strategische agenda worden er **vijf centrale ambities** benoemd. Deze vijf zijn richtinggevend voor de economische stip aan de horizon:

- Meer inwoners;
- Meer banen;
- Een hoger inkomen per huishouden;
- Een leven lang ontwikkelen voor inwoners;
- Klimaatneutraal Helmond.

Door te werken aan prioriteit 1 en 2 (Krapte op de arbeidsmarkt en aansluiting met onderwijs en Accountmanagement) kunnen de ambities van meer banen, een hoger inkomen per huishouden en een leven lang ontwikkelen effectiever behaald worden. Het leidt immers tot meer sterke bedrijven (en dus werkgelegenheid) en betere inzetbaarheid van de beroepsbevolking. En focus op prioriteit 3 (leisurevoorzieningen en verblijfswaarde) leidt tot een aantrekkelijker stad die meer inwoners weet aan te trekken.

Daarom is de **Schaalsprong** ook bepalend voor de economische ontwikkelkoers van de stad. De schaalessprong is geen doel op zichzelf, maar een middel om een hoger niveau van brede welvaart te behalen. Helmond heeft immers wel de sociaaleconomische opgaven van een 100.000+ gemeente, maar mist de schaalgrootte om succesvol aan de opgaven te kunnen werken. In het kader van de schaalessprong zullen er circa 10.000 extra woningen gerealiseerd moeten worden. Op basis van de vuistregel 'een woning = een baan' betekent dat dus dat er grofweg **10.000 extra banen** bij zullen moeten komen.

Ten slotte is het beleid van de **Brainport** ook belangrijk voor de economische visie, omdat de economie van Helmond sterk profiteert van de ontwikkelingen in de Brainport. De Brainport Nationale Actieagenda benoemt acties op vijf opgaven: tekort aan talent; achterblijvend vestigingsklimaat; kennis, innovatie & ondernemen; digitalisering; maatschappelijke innovaties (waaronder gezondheid & vitaliteit, energie en slimme/duurzame mobiliteit). De economische visie moet enerzijds bijdragen aan het realiseren van antwoorden voor die opgaven – dat doen de drie benoemde prioriteiten inderdaad – maar anderzijds ook bijdragen aan toegevoegde waarde van de Brainport voor Helmond.

4.3 De economie van Helmond in 2030: de visie

Vanuit het voorgaande is onze visie op de economie van Helmond over circa tien jaar als volgt.

In 2030 kan Helmond vanuit economisch opzicht worden gekarakteriseerd als **lerende en innoverende stad**, waar voldoende **ruimte voor ondernemen** is. De huidige focus die is aangebracht met drie speerpunten (slimme maakindustrie, automotieve en foodtech) wordt voortgezet. Wel worden nieuwe ondernemingen gefaciliteerd die bijdragen aan **diversificering** van de Helmondse economie. Het ontstaan van andersoortige bedrijvigheid (waaronder creatieve industrie, leisure en beleveniseconomie, innovatie centra, R&D) draagt bij aan grotere baankansen voor de bevolking van de stad en aan brede welvaart.

In 2030 is Helmond een stad die **verbindingen** tot stand brengt: zowel bestuurlijk in de arbeidsmarktregio, regio Brainport op de strategische as Eindhoven – De Peel als binnen Helmond, met verbindingen tussen alle relevante economische stakeholders. Zij dragen allemaal bij aan een sterkere economie van Helmond door informatie en diensten uit te wisselen en samen te werken waar nodig. Naast verbindingen vanuit het oogpunt van governance werkt Helmond ook aan fysieke en **slimme bereikbaarheid**. Het draait daarbij enerzijds om blijvend investeren in de infrastructuur, maar ook in nieuwe en slimmere vormen van mobiliteit. Bijvoorbeeld deelmobiliteit, maar ook samen met werkgevers zoeken naar mogelijkheden om de mobiliteit te spreiden (meer gebruik van openbaar vervoer, meer thuiswerken, spreiding van reistijden en dergelijke).

Het organiseren van meer verbindingen tussen de economische actoren in Helmond zorgt voor meer slagkracht van de Triple Helix, maar dit vraagt automatisch ook om een **minder overheidsgecentreerde aanpak** van de gemeente Helmond: de gemeente zorgt met name voor de randvoorwaarden die niet door marktwerking tot stand komen, zoals het vestigingsklimaat en het bijeen brengen van partijen (regiefunctie).

Tevens draagt de gemeente eraan bij dat zo veel mogelijk inwoners van Helmond kunnen meedoen in de economie: zodat Helmond een **inclusieve en voorzienende stad** wordt waarin ook de groep die momenteel nog een afstand tot de arbeidsmarkt ervaart kan meedoen.

5 Strategie: thema's en doelen

Zoende wordt Helmond een stad met een **aantrekkelijker vestigingsklimaat** zowel voor bedrijven als voor bezoekers en inwoners. Ook in het kader van aantrekken, behouden en ontwikkelen van talent is dit een belangrijke voorwaarde. De aantrekkelijkheid van het centrum speelt hierin een belangrijke rol: op het gebied van voorzieningen (leisure en beleving, door toename van het aantal restaurants en hotels, en in mindere mate ook cafés, musea en podia) en op het gebied van werkgelegenheid waarbij er ook nadrukkelijk ruimte is voor stedelijke (interactie)milieus en broedplaatsen. Hierdoor kan ook de eerder genoemde andersoortige bedrijvigheid aangetrokken worden en daarmee ook andere werknemers en inwoners.

Hoewel het centrum een belangrijk visitekaartje is, wordt ook goed gekeken naar het voorzieningenniveau in de **rest van de stad**. Niet alle voorzieningen zijn namelijk passend in het centrum, terwijl deze toch wenselijk zijn in Helmond. Te denken valt aan een groot evenemententerrein en leisurelocaties zoals de Watermolen. Daarnaast zijn openlucht recreatie (ontsluiting van het groen/buitengebied) en **software** (verenigingsleven, vrijwilligerswerk en dergelijke) zeer belangrijk voor de levendigheid en onderlinge verbondenheid in de stad. Dergelijke voorzieningen worden daarom ook gestimuleerd en ondersteund waar mogelijk.

Het is belangrijk dat er een goede match ontstaat tussen de aanwezige voorzieningen en de koopkracht en het opleidingsniveau van de inwoners. Een gedeelte van de nieuwe voorzieningen moet passen bij de bestaande bevolking, maar ook een gedeelte zal ook gericht moeten zijn op hogeropgeleiden; zij vragen doorgaans hoogwaardige voorzieningen (inclusief leisurevoorzieningen). Dat creëert bovendien werkgelegenheid voor praktijkgeschoolden, zodat een zogenaamd 'multiplier effect' (vliegwieleffect) ontstaat.

Nieuwe economische activiteiten passen binnen een **duurzaam** kader, dat wil zeggen dat ze bijdragen aan een Helmond dat in uiterlijk 2045 klimaatneutraal is en circulair in 2050. Er wordt samen met het bedrijfsleven voortgebouwd op de stappen die al gezet zijn, zoals met het project Smart Synergy Helmond.

Om het bovenstaande te bereiken, zien we vier belangrijke strategische doelen waaraan gewerkt moet worden: lerende en innoverende stad, verbindende stad, ondernemende stad en inclusieve/voorzienende stad. Bovendien moet er gewerkt worden aan de doelen schaalprong en duurzaamheid. Onder deze zes strategische doelen vallen alle opgaven voor het bereiken van het wensbeeld. De opgaven van ieder strategisch doel worden in het volgende hoofdstuk gepresenteerd.

Om in 2030 de gewenste stip aan de horizon te kunnen bereiken, is het van belang dat alle partijen in Helmond – ondernemers, onderwijs en overheid – actief bijdragen aan het verbeteren van het vestigingsklimaat en de netwerkkracht van Helmond, om daarmee het verdienvermogen te vergroten.

Er zijn vier strategische thema's van waaruit we werken aan de economie van Helmond. Dit zijn de **lerende en innoverende stad**, de **verbindende stad**, de **ondernemende stad** en de **inclusieve en voorzienende stad**.

Eveneens van belang zijn de thema's duurzaamheid en schaalprong, die als horizontale opgaven door de vier strategische thema's lopen. Met 'horizontale opgaven' wordt bedoeld dat ze integraal onderdeel vormen van meerdere opgaven (namelijk lerende en innoverende stad, verbindende stad, ondernemende stad en inclusieve & voorzienende stad) en niet als losse/ aparte thema's gezien moeten worden. De activiteiten binnen de vier strategische thema's moeten a) bijdragen aan een Helmond dat in 2035 klimaatneutraal is en circulair in 2050 en b) passen binnen de realisatie van de schaalprong. Duurzaamheid en schaalprong zijn immers ook inherent verbonden aan de brede welvaart zoals gemeten in de Telosmonitor (Ecologisch, sociaal-cultureel en economisch kapitaal). De Telosmonitor is de basis voor de Helmondse Strategische Agenda.

Figuur 5.1: Strategische thema's voor de economie van Helmond

Hierna laten we zien welke doelen concreet bij de strategische thema's horen. De daadwerkelijke acties om de doelen te bereiken komen in het volgende hoofdstuk (uitvoeringsprogramma) aan bod. Wel benoemen we aan het einde van dit hoofdstuk de drie belangrijkste concrete actiepunten waarop we de aandacht extra gaan vestigen. Dat zijn:

1. Accountmanagement en werklocaties;
2. Onderwijs- en arbeidsmarktbeleid;
3. Leisurevoorzieningen.

5.1 Lerende en innoverende stad

Helmond benut haar concurrentievoordeel in de drie **speerpunten** Slimme maakindustrie, Automotive en FoodTech, van waaruit innovaties en bovengemiddelde banen- en productiviteitsgroei ontstaan.

De gemeente Helmond ondersteunt de komende vier jaren actief (zowel verbindend als financieel) de doorontwikkeling van FoodTech, bijvoorbeeld rondom de eiwittransitie en voedselverwerkende industrie, Smart farming, precisielandbouw, smart & mild processing en initiatieven om voedselverspilling tegen te gaan. Voor succesvolle ontwikkeling is het van belang dat de Helmondse en regionale voedingsmiddelenindustrie meer geïntegreerd wordt met de technologiesector en bronnen van nieuwe kennis. Na de vier jaar volgt een evaluatie met betrekking tot de effectiviteit en efficiëntie van dit beleid.

Ten aanzien van Slimme maakindustrie is de opgave om te verbreden en meer aan te haken bij andere ontwikkelingen – onder meer High Tech Campus, FoodTech en robotisering.

De speerpunten kunnen verder versterkt worden door het realiseren van **fieldlabs/ living labs**. Brainport Smart District, Smart Industries De Peel en de Automotive Campus zijn daarvan al goede voorbeelden. De Automotive Campus is een sterke troef in de economie van Helmond en dient als zodanig behouden te blijven. De mogelijke privatisering van de Automotive Campus betekent niet dat er geen rol meer is voor de gemeente. Ook in het geval van privatisering blijft er een rol voor de overheid om de samenhang tussen de economische activiteiten en binnen het ecosysteem te behouden. We leggen als gemeente dan ook blijvend nadruk op het stimuleren en faciliteren van innovatie en samenwerking tussen de bedrijven op de Campus.

Nieuwe experimenten kunnen aan de bestaande hoeveelheid fieldlabs/ living labs worden toegevoegd als ze passen binnen de speerpunten. Dat is bijvoorbeeld denkbaar met innovatieve vormen van deelmobiliteit/ smart mobility. Helmond heeft hierop een voorsprong ten opzichte van de rest van andere Nederlandse steden en kan hierin haar unieke positie verder uitbouwen.

Het bedrijfsleven ondersteunt een gezamenlijke actieagenda op de speerpunten, gericht op het delen van innovatie en researchcapaciteit, aantrekkelijke en digitale leeromgevingen, uitwisseling van kenniswerkers en vakpersoneel. Daarnaast draagt het bedrijfsleven bij aan zichtbaar zijn, successen delen om het innovatievermogen van Helmond op de kaart te hebben en te houden.

In het lerende en innoverende aspect is de inzet van zowel onderwijs als bedrijfsleven van cruciaal belang. Innovatief onderwijs moet bijdragen aan de behoeften van de arbeidsmarkt en uiteindelijk aan het verdienvermogen van de stad. Door in te zetten op (dependances of hybride leeromgevingen van) **MBO-, HBO- en WO-onderwijs** (zoals bijvoorbeeld gebeurt op het gebied van mobiliteit) en/of **toegepaste onderzoekstrajecten in samenwerking met het bedrijfsleven** kan het opleidingsaanbod bijdragen aan het lerende en innoverende vermogen van de stad.

Het is van belang dat **talent behouden** blijft voor de stad door het verbeteren van het woon-, werk- en leefklimaat met voldoende voorzieningen, woningen en bereikbaarheid. De schaa sprong moet daarom niet tot een eenzijdige toevoeging van extra woningen leiden, maar voor een diverse mix aan goedkope en duurdere woningen, en voorzieningen die voor aantrekkingskracht en behoud van talent zorgen.

Ook het **versterken en integraal maken van het beleid rondom onderwijs en arbeidsmarkt** draagt bij aan een lerend en innoverend Helmond. Integraal arbeidsmarktbeleid (vanuit economie, onderwijs, sociaal domein en werk en inkomen) zorgt ervoor dat de aandacht ook uit gaat naar de onderkant van de arbeidsmarkt. Dit beleid voeren we niet op lokaal niveau, maar op regionaal niveau in de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel en onder de paraplu van de Brainport Agenda, waarin drie pijlers zijn benoemd:

- Innovatief onderwijs;
- Leven lang ontwikkelen;
- Arbeidsmarkt in balans.

Stimulering van **leven lang ontwikkelen, strategisch arbeidsmarktbeleid** en **duurzame inzetbaarheid** is daarbij van belang. We ondersteunen werkgevers bij alle vragen rondom leven lang ontwikkelen/ arbeidsmarktbeleid via BOOST, een onlangs geopend fysiek loket en online platform voor alle vragen rondom leven lang ontwikkelen. Daarnaast zetten we in op uitvoering van diverse projecten zoals een bewustwordingscampagne leven lang ontwikkelen, het opzetten van skills-pass, Stageregio (als onderdeel van BOOST), omscholingstrajecten en het regionaal mobiliteitsteam.

Ook heeft **de gemeente** als centrumgemeente van de arbeidsregio een **regiefunctie** in het tot stand brengen van netwerken/ governance rondom onderwijs en arbeidsmarktregio Helmond-De Peel. Daarmee zorgen we voor betere vertegenwoordiging van het bedrijfsleven in verschillende gremia rondom onderwijs en arbeidsmarkt en leggen we verbindingen met triple helix partners zoals onderwijsinstellingen. We stimuleren bedrijven om strategisch arbeidsmarktbeleid te voeren, zodat ze hun human capital op middellange en lange termijn goed kunnen benutten. Wat is qua personeel op termijn nodig, hoe kunnen bijscholing op het werk toenemen, welke acties zijn hiervoor nodig en hoe kan dit breder (sectoroverstijgend) opgepakt worden?

Helmondse bedrijven worden gestimuleerd om **innovatief om te gaan met vacatures en banen**, bijvoorbeeld jobcarving en functiecreatie. Niet langer alleen uitgaan van aanwas van nieuw personeel door studenten of werkzoekenden met een passend diploma, maar ook een skills-based oriëntatie en kijken naar andere groepen (onbenut arbeidsmarktpotentieel, zij-instromers, mensen met afstand tot arbeidsmarkt; internationaal talent).

5.2 Verbindende stad

Helmond verbetert op drie manieren de interne en externe verbondenheid:

1. de samenhang van de Triple Helix;
2. de regionale samenwerking;
3. de fysieke en digitale bereikbaarheid / connectiviteit.

Als eerste dient er **meer onderlinge samenwerking** van partijen binnen de **Triple Helix** (ondernemers, onderwijs en overheid) tot stand te worden gebracht. Het Innovatiehuis De Peel is hier al een (bestaand) goed voorbeeld van. Het is belangrijk om actief in te zetten op de verbindingen tussen het onderwijs (op alle niveaus) en bedrijfsleven (zowel speerpuntsectoren als het brede MKB). Niet alleen gericht op huisvesting, maar vanuit een programmatische aanpak waarbij de inhoud wordt gekoppeld aan de behoefte van bedrijven en maatschappelijke opgaven. In het uitbouwen van de Triple Helix is de Brainport Agenda leidend. Triple-Helix samenwerking rondom onderwijs & arbeidsmarkt is reeds georganiseerd via een governance structuur in de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel waarin centrumgemeente Helmond, de andere deelnemende gemeenten, onderwijs, werkgevers en werknemers zijn vertegenwoordigd. Op basis van een in 2022 vast te stellen regionaal arbeidsmarktbeleid wordt via deze structuur gewerkt aan gezamenlijke opgaven en ambities.

De gemeente Helmond brengt meer **samenwerking tussen bedrijven** op gang, vanuit de gedachte dat dit als een vliegwiel kan fungeren van waaruit meer organisatiekracht en nieuwe initiatieven door het Helmondse bedrijfsleven kunnen ontstaan. De eerste stap is de vorming van een dynamisch ondernemersnetwerk door het instellen van een eigen jaarlijkse (netwerk)bijeenkomst en een stimuleringsprijs. De opgave is echter ook structureler van aard, en vraagt om duurzaam relatiebeheer. We zetten meer accountmanagement in waarbij de gemeente contacten met het bedrijfsleven houdt en onderzoekt wat er leeft onder de Helmondse bedrijven en waar de bedrijven ondersteuning bij nodig hebben.

Ook zetten we als gemeente in op **intensievere regionale samenwerking**. Er heerst momenteel in Helmond bij zowel overheid (in het economisch domein) als bij ondernemers nog te veel “of-of” denken, waarbij de blik gericht is op óf Eindhoven, of De Peel. Terwijl er juist vanuit **één integrale Brainport** gedacht moet worden om de benodigde synergie en uitwisseling binnen de bredere regio te kunnen bereiken.

In principe zijn de Brainport Nationale Actieagenda en Brainport Jaarplannen leidend voor de regionale samenwerking. De huidige deelname aan regionale trajecten zoals Food Tech Brainport en de Regio Deal is belangrijk, hoewel uit de regionale samenwerking kan meer behaald worden. We brengen daarom meer **focus** aan op de thema's waar die samenwerking ook daadwerkelijk relevant is. Dat zijn met name de thema's:

- Uitbouw van het Food Tech cluster;
- Onderwijs en arbeidsmarkt;
- Acquisitie van sterke en innovatieve bedrijven;
- Bereikbaarheid.

De gemeente Helmond gaat nog meer **agenderend** optreden binnen de Brainport (en waar nodig ook richting de Rijksoverheid) ten aanzien van deze onderwerpen die voor de stad belangrijk zijn en waar regionale samenwerking relevant is. Zoals de uitbouw van het Food Tech cluster, om daarmee te kunnen bijdragen aan de prioriteit 'gezondheid & vitaliteit' in de Brainport Nationale Actieagenda. Op sommige aspecten (zoals bereikbaarheid en mobiliteit) is er al sprake van agendering en wordt dit voortgezet.

Verder benutten we de mogelijkheid om als 'linking pin' in een bestuurlijke as met Eindhoven en de Peelgemeenten te fungeren. Dit vergroot de regionale samenhang en daadkracht van het beleid.

De **fysieke bereikbaarheid en connectiviteit verhogen we** zowel op het niveau van de hoofdwegen in regionaal perspectief als de interne ontsluiting naar en op de werklocaties. Onze inzet binnen het MIRT is op al deze lijnen gebaseerd.

Om de last mile bereikbaarheid van de economische toplocaties te vergroten én om de bereikbaarheid in zijn algemeenheid richting 2040 te waarborgen zijn het gebruik van **Smart Mobility**, het **intensiveren van het OV**, **infrastructurele maatregelen** en een **mobiliteitstransitie** noodzakelijk. Omdat 56% van de autokilometers zakelijk verkeer is, speelt het bedrijfsleven een belangrijke rol in de mobiliteitstransitie. Door onder andere thuiswerken en flexibele werktijden te faciliteren en reizen met de fiets, OV en deelmobiliteit te belonen. De gemeente ondersteunt bij deze **werkgeversaanpak**.

Daarnaast komen er acties om actieve vormen van mobiliteit te stimuleren. Vooral voor verplaatsingen in het centrum is **actieve mobiliteit** dé manier om de bereikbaarheid (en leefbaarheid) te borgen. Tot slot speelt de gemeente een aanjagende rol in het faciliteren van **deelmobiliteit**.

Verder kunnen de **bereikbaarheid van en de routing binnen het centrumgebied** verbeterd worden. Daar hoort ook een betere aansluiting van het station op het centrum bij.

De **digitale bereikbaarheid en digitalisering** stimuleren we met verschillende maatregelen. Het Programma Digitale Stad van de gemeente structureert dat. Allereerst gaat Glasvezel Helmond zorgen voor een dekkend glasvezelnetwerk in de stad. Vervolgens faciliteren we innovatie met sensortechnologie (bijvoorbeeld om de openbare ruimte beter te kunnen beheren, maar ook als living lab voor nieuwe business modellen). Tevens stimuleren we de vorming van data-gedreven toepassingen en platforms. MKB-bedrijven die uitdagingen ondervinden bij digitalisering krijgen gepaste ondersteuning.

5.3 Ondernemende stad

Om ondernemers voldoende ruimte te bieden om te ontwikkelen en te groeien zetten wij in op het verbeteren van de kwaliteit en kwantiteit van werklocaties. **Werklocaties** dragen aantoonbaar bij aan de werkgelegenheid in de stad. Investerings zijn daarom noodzakelijk om in de toekomst voldoende werkgelegenheid te behouden en te creëren. Dit betreft enerzijds bestaande bedrijventerreinen aan de rand van de stad. Daar is **revitalisering nodig van verouderde bedrijventerreinen** (zoals Hoogeind) en handhaving op illegale en ondermijnende activiteiten op deze terreinen. Ook is het belangrijk om (waar mogelijk) **efficiënter** met de bestaande ruimte om te gaan. Dat kan bijvoorbeeld door **verdichting** op de bestaande bedrijventerreinen.

Anderzijds is er **noodzaak voor nieuwe werklocaties** om voldoende nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid te kunnen faciliteren. Dit kan op nieuwe bedrijventerreinen op eigen grondgebied en een regionaal bedrijventerrein te ontwikkelen in samenwerking met De Peel, maar ook op de woon-werkgebieden in de stad (informele werklocaties), onder andere in het centrumgebied. Broedplaatsen en co-working places in het stedelijk weefsel, eventueel gecombineerd met horeca, evenementenlocaties of andere sfeer verhogende faciliteiten.

Zo verhogen we als gemeente de verblijfswaarde en dynamiek van het centrum. Hiervoor bieden we waar mogelijk ook experimenteeruimte aan en zijn we uitnodigend richting externe partners. Ook biedt het mogelijkheden voor diversificering: het ontstaan van andersoortige bedrijvigheid (waaronder creatieve industrie, leisure en beleveniseconomie, innovatie centra, R&D) wat goed is voor de welvaart van de stad.

Voor het centrum-plus zijn ook woon-werk initiatieven op allerlei plekken wenselijk (stedelijke werkmilieus), onder meer in de Stationszone, in het kader van de schaalprong. Liefst naar buiten gericht/ zichtbaar, om een leefbaarder en levendiger gebied te verkrijgen en niet alleen monofunctioneel (wonen of werken).

Door in te zetten op **verbeterd accountmanagement** zijn we in de toekomst beter in staat de ondernemers van dienst te zijn. Hierbij richten we ons op het optimaliseren van het accountmanagement binnen het team Economie. We staan strategisch in verbinding met het georganiseerd bedrijfsleven, maar ook met individuele bedrijven die (kunnen) bijdragen aan de economische vitaliteit. Onder andere door middel van bedrijvencontactfunctionarissen en een ondernemersloket. De gemeente gaat in de toekomst sneller reageren op verzoeken van ondernemers, waar mogelijk flexibeler omgaan met regels en procedures, en waar dat niet mogelijk is de regels beter uitleggen.

Ook gaan we **meer inzetten op de acquisitie** van bedrijven, om zo structurele werkgelegenheid naar de stad te trekken. Hierbij zal geen sprake zijn van 'vissen in de vijver' van andere gemeenten. Belangrijk is om de focus te leggen op belangrijke bedrijven die de functie van 'trekker' in de keten kunnen vervullen: de zogeheten 'anchor firms'. Deze hebben een stuwende functie door veel potentiële onderlinge toeleverings- en uitbestedingsrelaties met bedrijven in de regio. Dit genereert veel nieuwe werkgelegenheid. In de eerste instantie krijgt ons acquisitiebeleid vooral vorm via **marketing en city branding**: laten zien wat we al hebben en trots laten uitdragen via bestaande bedrijven. Hiervoor is een integrale aanpak nodig waarbij ook de werkgevers betrokken zijn. Sterke Helmondse bedrijven kunnen effectief uitdragen dat zij trots zijn op hun vestigingslocatie en daarmee een aantrekkingskracht uitoefenen op nieuw te vestigen bedrijven.

Om zowel de kant van accountmanagement bij bestaande bedrijven als de kant van acquisitie van nieuwe sterke bedrijven succesvol te kunnen uitvoeren is het van belang een **goed toegerust team economie** in te richten dat focus, de juiste competenties en mandaat voor toezeggingen aan bedrijven heeft. Het vraagt om een **uitbreiding van de huidige formatie**.

Verder blijven we inzetten op het **verduurzamen van de huisvesting en bedrijfsprocessen**. Hierin neemt het (georganiseerd) bedrijfsleven een belangrijke eigen verantwoordelijkheid. Men participeert in projecten, zoals Smart Synergy Helmond en stimuleert de energietransitie binnen bedrijven en circulair grondstoffen gebruik. Ook is er aandacht voor de bestaande bedrijventerreinen (ten aanzien van veiligheid/ondermijning, huisvesting, aantrekkelijkheid en duurzaamheid) met het Actieplan Bedrijventerreinen dat in co-creatie met Stichting Bedrijventerreinen Helmond ontwikkeld en gefinancierd wordt.

5.4 Inclusieve en voorzienende stad

De economie van Helmond moet **talent voor ieder werk en werk voor ieder talent bieden**. Hiervoor is een duurzame en inclusieve arbeidsmarkt een belangrijke voorwaarde. De stad wordt vanwege haar geschiedenis gekenmerkt door economische tweedeling, die anno 2021 doorwerkt in ongelijke kansen. Het tegengaan van de tweedeling is één van onze strategische ambities en vormt ook bij het economisch beleid een belangrijk doel. De mensen die tot nu toe niet hebben kunnen aanhaken bij de economie stimuleren wij daarom actief om deel te nemen aan de economie. Hierbij zetten we in op het **creëren van structurele werkgelegenheid**, ook voor mensen die nu nog een afstand tot de arbeidsmarkt ervaren.

Om in de toekomst een aantrekkelijke stad te blijven om te wonen en werken **investeren we in het voorzieningsniveau**. Extra aandacht gaat hierbij uit naar de beleveniseconomie en leisure voorzieningen zoals restaurants, hotels en culturele voorzieningen. Het is belangrijk om hierbij een breed begrip van leisure en beleving te hanteren. Immers ook niet-commerciële activiteiten die de belevingswaarde vergroten (zoals non-profit evenementen en burgerinitiatieven die bijdragen aan meer reuring) zijn belangrijk voor de belevingswaarde en aantrekkelijkheid van de stad.

De lijn die in de afgelopen jaren is ingezet om het **centrumgebied aantrekkelijker te maken** wordt doorgezet. Dit in samenwerking met ondernemers, die bijvoorbeeld hebben voorgesteld om een 'evenementenpot' in te richten. De programmering ervan (in gezamenlijkheid met het bedrijfsleven) is het eerste aandachtspunt.

Op deze wijze wordt ons centrumgebied toekomstbestendig. Hierbij zoeken we actief de dialoog met de bewoners (en aan te trekken doelgroepen, waaronder jongvolwassenen) om te bepalen waar het meest behoefte aan is. Daarnaast onderzoeken we regelmatig waar de behoefte van de bezoekers van de stad ligt. Een aantrekkelijke stad is niet alleen gunstig voor haar inwoners, maar biedt ook interessante **kansen voor het dag- en verblijfstoerisme**.

Hoewel de portemonnee van mensen een belangrijke factor is voor hun welvaart, beschouwen wij welvaart als een breder begrip. De bouw van een fabriek kan bijvoorbeeld werkgelegenheid bieden, maar ten koste gaan van het woongenot van omwoners of de klimaatdoelstellingen van de gemeente. Helmonders vinden Helmond een fijne stad om te wonen. Dat moet zo blijven; voor iedere inwoner van de stad. Het is dan ook noodzakelijk dat alle inwoners mee kunnen in de duurzaamheids- en mobiliteitsopgave. Betaalbare oplossingen zijn daarbij van belang.

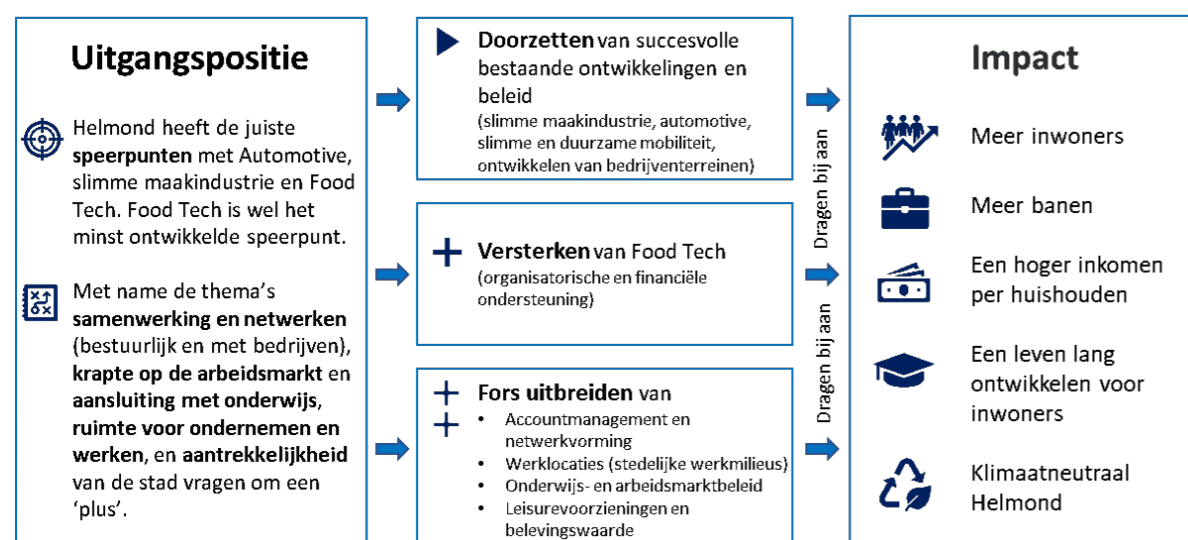
5.5 Strategie in het kort

Als gemeente Helmond kunnen we niet alle maatschappelijke opgaven volledig zelf oplossen. We moeten daarom keuzes maken en prioriteiten stellen. Het analysedeel wees uit dat we met de drie speerpunten (Automotive, Slimme maakindustrie en Food Tech) op de juiste weg zijn. Het is dus een kwestie van voortzetten wat goed gaat, maar versterken en verbeteren waar nodig. Food Tech gaan we de komende vijf jaar versterken.

Daar bovenop kiezen we voor het fors uitbreiden van onze inzet op de thema's waar dat het meest noodzakelijk is en het meeste oplevert. Dat is op het gebied van accountmanagement en netwerkvorming met en tussen bedrijven, werklocaties, het in balans brengen van de arbeidsmarkt en de aansluiting daarvan met het onderwijs verbeteren, en tot slot het aantrekkelijker maken van de stad voor bezoekers, bewoners en toekomstige bewoners. In de eerste plaats met meer leisurevoorzieningen en belevingswaarde.

Onderstaand schema geeft in het kort de **prioriteiten** van de strategie weer, binnen het bredere schematische kader van de strategie dat al op pagina 35 zichtbaar was.

Figuur 5.2: Strategie in het kort

6 Uitvoeringsprogramma

In het uitvoeringsprogramma van de economische visie maken we een doorvertaling van de visie en strategie naar concrete acties per strategisch doel. De acties passen bij de prioriteiten die binnen de strategie zijn benoemd (doorzetten succesvolle bestaande ontwikkelingen, versterken van FoodTech en fors uitbreiden van accountmanagement/netwerkvorming, werklocaties, onderwijs-arbeidsmarktbeleid, leisurevoorzieningen en belevingswaarde).

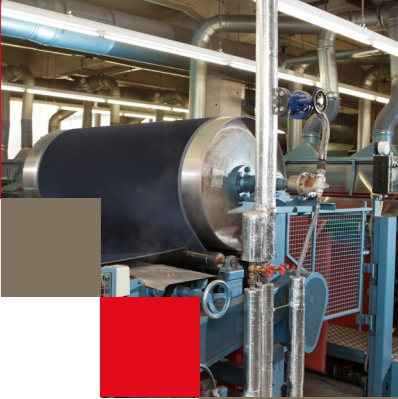
Voor de opgaven rondom human-capital gewerkt wordt aan een regionaal arbeidsmarktbeleid, waarbij deze economische visie één van de kaders is (naast bijvoorbeeld het beleid sociaal domein en Economische Agenda De Peel). Vanuit dit regionaal arbeidsmarktbeleid volgt voor Onderwijs en Arbeidsmarkt ook een uitvoeringsprogramma. Voor Onderwijs en Arbeidsmarkt vindt het opstellen van het uitvoeringsprogramma (maar dan voor de hele arbeidsmarktregio) dus vanuit die lijn plaats. Onderstaand uitvoeringsprogramma geeft ten aanzien van Onderwijs en Arbeidsmarkt dan ook de hoofdlijnen aan die relevant zijn binnen de economische visie.

De onderstaande acties worden allemaal uitgevoerd onder regie van team Economie van de gemeente Helmond, in samenwerking met (regionale) partners. Daarin vervullen we als gemeente de rol van aanjager en verbinder. Omdat de meeste acties vragen om samenwerking met andere stakeholders, laten we in de laatste kolom zien met wie we dat als medeverantwoordelijken ten uitvoering brengen.

Deze lijst wordt in de komende tijd nader uitgewerkt en gedetailleerd, in samenspraak met de genoemde stakeholders.

Tabel 6.1: Acties per strategisch doel

Strategisch doel	Acties	Medeverantwoordelijk(en) / Partners
Lerende en innoverende stad	Food sector meer met tech sector in verbinding brengen.	FoodTech Brainport, Brainport Development
	Versterking en groei van FoodTech meer agenderen in Brainport (en bijbehorende lobbyactiviteiten).	FoodTech Brainport, B&W, public affairs
	Structurele financiële bijdrage aan versterking en groei van FoodTech (minstens voor een periode van 4 jaar). (bijvoorbeeld door extra inzet op aantrekken bedrijven)	
	Uitbouw van fysiek Food Tech Park Helmond.	Bedrijfsleven Helmond
	Blijvend investeren in ecosysteem en living labs Automotive en Slimme Maakindustrie	Brainport Development, Innovatiehuis De Peel
	Stimuleren en faciliteren van leven lang ontwikkelen	Triple-helix samenwerking onderwijs & arbeidsmarkt
	Doorontwikkeling BOOST (incl. Stageregio) en onderwijsinnovatie	Triple-helix samenwerking onderwijs & arbeidsmarkt

Strategisch doel	Acties	Medeverantwoordelijk(en) / Partners
Verbindende stad	Versterking van het ondernemersnetwerk met minstens 2 keer per jaar een evenement – apart voor de grootste bedrijven van Helmond en voor het MKB. Voor de grootste bedrijven wordt minstens 2 keer per jaar een Kasteeldiner georganiseerd en voor het MKB minstens 2 keer per jaar een borrel met uitreiking van een stimuleringsprijs.	Ondernemersverenigingen (Ondernemersfonds, VNO-NCW, VICH)
	Benoeming van een bedrijvencontactfunctionaris per sector. Deze gaat proactief voeling houden met de wensen en noden van de ondernemers, in plaats van alleen fungeren als 'loket'.	
	Versterken lobby richting Brainport (om grotere invloed op de jaarplannen te kunnen uitoefenen) en Den Haag (om de positie van Helmond in MIRT-trajecten en EZK/innovatie context te versterken) (en evt. Brussel).	Gemeente Helmond team Mobiliteit, Burgermeester, public affairs, vertegenwoordigers Brainport in Den Haag (en Brussel)
	Signaleren van knelpunten van het bedrijfsleven op het gebied van mobiliteit.	Gemeente Helmond team Mobiliteit
Ondernemende stad	Creëren van een arbeidspool voor Helmondse bedrijven, voor onderlinge uitwisseling bij overschotten/tekorten.	Bedrijfsleven Helmond
	Communicatie- en bewustwordingscampagne voor strategische personeelsplanning bij bedrijven	
	Ontwikkeling van een herstelplan voor het centrum en wijkwinkelcentra na (of tijdens uitfasering) van de coronapandemie.	Gemeente Helmond programmteam Centrum+, Afdeling. Ondernemen en Ontwikkelen, Ondernemerscollectieven in de stad, Centrummanagement
	Doorontwikkeling van Helmond Start voor de ondersteuning van startups.	Regionale partners
	Flexibeler lokale regelgeving aangaande ruimtegebruik op werklocaties. Het moet bijvoorbeeld eenvoudiger voor bedrijven worden om gebruik te maken van elkaars voorzieningen – ook bedrijfsinterne horeca-achtige voorzieningen op bedrijventerreinen.	Bedrijventerreinenvereniging (SBH)
	Faciliteren van ondernemers die op monofunctionele plekken willen investeren om de stad meer functies en levendigheid/belevingswaarde te geven.	Gemeente Helmond programmteam Centrum+, Afdeling. Ondernemen en Ontwikkelen

Strategisch doel	Acties	Medeverantwoordelijk(en) / Partners
	Opvullen van leegstaande panden in (onder andere) het centrum met broedplaatsen, creatieve ateliers en/of co-working spaces – naar het voorbeeld van de Cacaofabriek, maar met variërende schaalgrootte.	Gemeente Helmond programmteam Centrum+
	Ontwikkeling van een citymarketing/ branding campagne ter verbetering van het imago van Helmond.	Gemeente Helmond team Communicatie, Helmond Marketing, VisitBrabant
	Creëren van schuifruimte op werklocaties, zowel buiten de stad als in de stadskern.	Bedrijventerreinenvereniging (SBH)
	Revitalisering van verouderde werklocaties zoals Hoogeind.	Bedrijventerreinenvereniging (SBH)
	Herziening van taken en uitbreiding van de formatie team Economie met enkele medewerkers.	
Inclusieve en voorzienende stad	Aantrekken van meer leisurevoorzieningen zoals restaurants en hotels, en (in mindere mate ook) cafés, musea en podia.	
	Organisatie en facilitering van (meer) evenementen in de stad en verhogen van bijdrage aan de 'evenementenpot' die bestaat in samenwerking met ondernemerscollectieven in de stad.	Ondernemerscollectieven in de stad, Centrummanagement, Helmond Marketing
	Uitwerken van acties gericht op de duurzame inzetbaarheid van praktijkgeschoolden, door stimulering van leven lang leren en innovatief onderwijs, maar ook strategisch arbeidsmarktbeleid van bedrijven waarin het aannemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt geen barrière vormt.	Gemeente Helmond programmteam Onderwijs & Arbeidsmarkt/ Sociaal Domein
Duurzaamheid	Doorontwikkeling acties tot uitbouw circulaire economie in Brainport verband. Onder andere door Brainport Kennishub Circulaire Economie.	Gemeente Helmond programmteam Duurzaam & Gezonde Stad, Innovatiehuis De Peel
	Vergroten van bewustzijn over circulariteit in het bedrijfsleven en organisatie van collectieve inkoopacties voor (bijvoorbeeld) zonnepanelen.	Gemeente Helmond programmteam Duurzaam & Gezonde Stad, bedrijventerreinenvereniging (SBH)
	Betere uitwisseling van reststromen in het bedrijfsleven. Hiervoor is een procesregisseur nodig.	Gemeente Helmond programmteam Duurzaam & Gezonde Stad, Smart Synergy Helmond

Bijlage: SWOT-confrontatiematrix

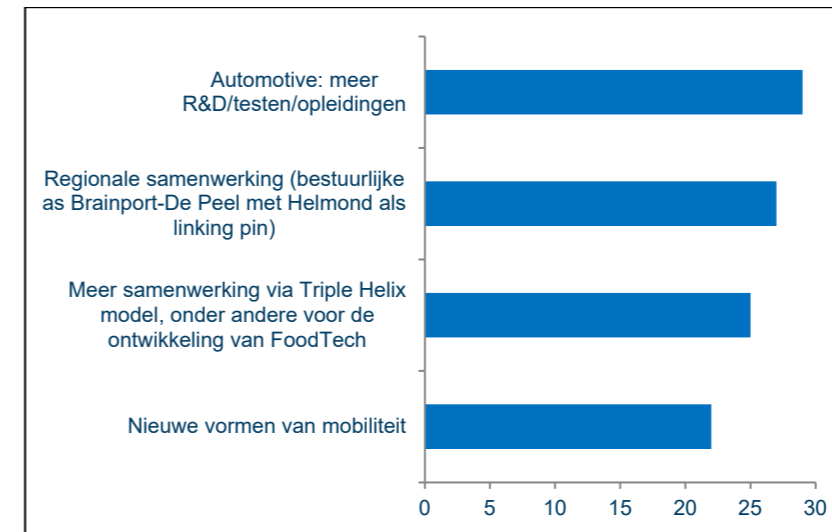
Het maken van een confrontatiematrix maakt het trekken van conclusies uit de SWOT-analyse eenduidiger. In een SWOT-confrontatiematrix worden de vier onderdelen uit de analyse (sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen) met elkaar in verband gebracht en gescoord op impact. De vraag daarbij is steeds: welke (economische) impact kunnen de combinaties hebben? Iedere combinatie is gescoord op impact met een 5-punts schaal. Waarbij geldt: 0 = geen relatie; 1 = geringe impact; 3 = gemiddelde impact; 5 = grote impact.

De rangorde van de scores in de grafieken op de volgende pagina laat zien welke sterkten de kansen kunnen vergroten, maar ook: welke zwakten aangepakt moeten worden.

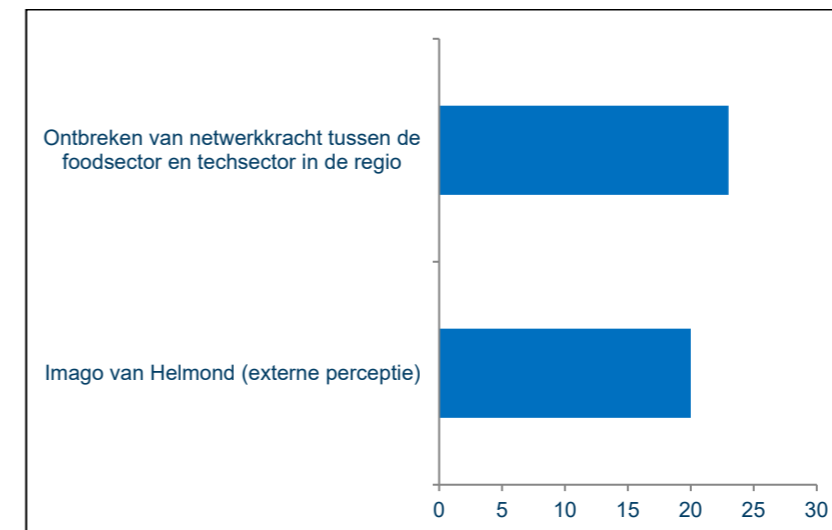
Figuur: SWOT-confrontatiematrix

		Sterkten					Zwakten			
		Slimme maakindustrie	Automotive	Relatief sterke groei van de werkgelegenheid, met name op bedrijventerreinen	Binnen Brainport zeer sterke specialisatie in logistiek	Kwalitatief en kwantitatief zwak aanbod van werklocaties	Matige bereikbaarheid (connectiviteit met Eindhoven en De Peel)	Krapte op de arbeidsmarkt en aansluiting met onderwijs	Te weinig accountmanagement en acquisitie	Te weinig aanbod van woonruimte en leisure voorzieningen
Kansen	Regionale samenwerking (bestuurlijke as Brainport-De Peel met Helmond als linking pin)	5	5	1	3	3	3	3	1	3
	Meer samenwerking via Triple Helix model, onder andere voor de ontwikkeling van FoodTech	5	5	1	1	1	3	5	3	1
	Nieuwe vormen van mobiliteit	5	5	1	3	1	5	0	1	1
	Automotive: meer R&D/testen/opleidingen	5	5	0	3	0	3	5	5	3
Bedreigingen	"Of-of" denken in positie tussen Brainport en De Peel	5	5	3	3	1	3	3	3	1
	Ontbreken van netwerkkracht tussen de foodsector en techsector in de regio	5	0	3	3	0	1	5	3	3
	Imago van Helmond (externe perceptie)	1	3	0	0	0	3	3	5	5

Belangrijkste kansen

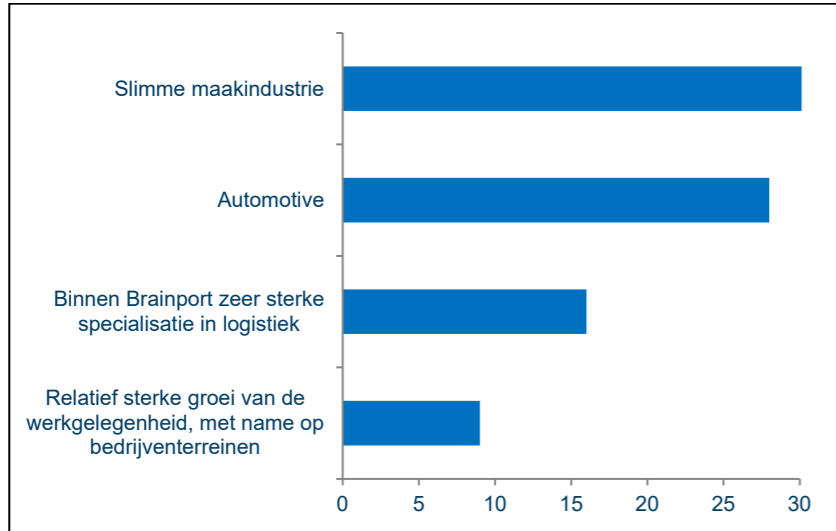

Belangrijkste bedreigingen

Belangrijkste sterkten

Belangrijkste zwakten

